

श्रोत : गोरखापत्र, २०७६/८/२४

बुढीगण्डकी मुआब्जा ववाद : भयो चार बुँदे सहमति

काठमाडौं, मङ्गल २४ गते । राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको रूपमा बुढीगण्डकी जल वद्युत् परियोजनामा देखा परेको समस्या समाधान गर्न सरोकार भएका सबै पक्ष एकमत भएका छन् । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइमन्त्री वर्षमान पुनको पहलमा आज मन्त्रालयमा भएको छलफलमा आयोजना शीघ्र कार्यान्वयनमा लैजाने र समस्या समाधानका लागि मलेर अगाडि बढ्ने सहमति भएको छ । छलफलमा व भन्ने चार बुँदे सहमतिसमेत भएको छ । कूल १ हजार २०० मेगावाट क्षमताको सो आयोजनाका प्रभावितमध्ये बाँकी रहेका धादिङको खहरे बजार र गोरखाको आरुघाट तथा आर्खेत बजारको यही मङ्गल २४ र २५ गते छुट्टा-छुट्टै रूपमा मुआब्जा निर्धारण गरिएको थियो । प्रतिरोपनी रु ५० हजारदेखि रु ७ लाखसम्म मुआब्जा निर्धारण गरिएको छ । मुआब्जा निर्धारण प्रक्रियामा चत्र नबुझाई आयोजना प्रभावितले धादिङको खहरे बजार र गोरखाको आरुघाट बजारमा वरोध प्रदर्शन समेत गरेका थिए ।

मन्त्रालयमा आज भएको छलफलमा आयोजनाको शीघ्र कार्यान्वयनमा प्रतिवद्धता सहितको ऐक्यवद्धता व्यक्त गर्ने सहमति भएको छ । यस्तै आयोजना प्रभावित क्षेत्रको मुआब्जा निर्धारण उचित नभएको भन्ने गुनासो सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहका प्रतिनिधिबाट व्यक्त भएकाले मुआब्जा निर्धारणलाई पुनरावलोकनको प्रावधानअनुसार सरोकारवाला थप निर्णयका लागि अगाडि बढ्ने सहमति भएको छ ।

त्यस्तै मुआब्जा निर्धारण वतरणसँगै पुनःस्थापना र पुनःबासकार्यलाई कार्ययोजना बनाई यथाशीघ्र कार्यान्वयनमा जान आयोजना पक्ष र ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइ मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण गराउने र मन्त्रालयले एकसाथ कार्यान्वयन गर्न यथाशीघ्र मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव लैजाने सहमति भएको छ ।

राष्ट्रिय गौरवको आयोजनालाई कार्यान्वयनमा तीब्रता दिन अत्यावश्यक भएकाले आयोजना प्रभावित क्षेत्रका जग्गावालालाई ह्यासकट्टी लाभकर छुटका लागि मन्त्रालयले दुई साता भित्र मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने सहमति भएको मन्त्री पुनले जानकारी दिनुभयो । मुआब्जा लएका स्थानीयबासीले लाभकर तिर्नुपरेको भन्दै गुनासो व्यक्त गर्दै आएका छन् । मुआब्जा लाभ भएको भन्दै त्यसमा कर तिर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको सरकारी भनाइ छ ।

छलफलमा सहभागी नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा)का प्रवक्ता नारायणकाजी श्रेष्ठले आयोजना रणनीतिक महत्त्वका भएकाले तत्काल निर्णय गरी निर्माण प्रक्रिया शुरु गर्नुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले

मुआब्जाको वषयमा स्थानीय आयोजना प्रभा वतले व्यक्त गरेको असन्तुष्टिलाई सम्बोधन गर्न मन्त्रालयले पहल गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

प्रवक्ता श्रेष्ठले भन्नुभयो, “आयोजना अगा ड बढाउन संकल्प गरौं । यसमा कुनै पनि अर्थमा तलमा थ हुन नदिऔं ।” उहाँले आयोजना प्रभा वत क्षेत्रको मुआब्जा निर्धारण भएको थएन, भयो र त्यस सन्दर्भमा समस्या दे खएको भए त्यसलाई समाधान गरेर जानुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

पूर्व प्रधानमन्त्री डा बाबुराम भट्टराईले आयोजना तत्काल अगा ड बढाउन मन्त्रालयले तत्काल विशेष पहल लनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले मुआब्जाको वषयमा केही समस्या दे खएकाले त्यसलाई पुनरावलोकनका ला ग गृह मन्त्रालयलाई अनुरोध गर्न तथा समस्या समाधानका ला ग प्रयत्न गर्नुपर्ने उल्लेख गर्नुभयो ।

पूर्व प्रधानमन्त्री एवं दुई जिल्लाका जनप्रतिनि धको कुरा सुनेपछि मन्त्री पुनले भन्नुभयो, “आयोजनालाई शघ्न निर्माणमा लैजाने गरी सरकारले तयारी गरेको छ । केही समय भत्रै हामी ठोस निर्णय गर्छौं ।” उहाँले मुआब्जा निर्धारणमा कही कतै अन्याय भएको भए त्यसलाई हेर्ने र समस्या समाधान गर्ने प्रतिवद्धता जनाउनुभयो । मुआब्जा पुनरावलोकनका ला ग गृह स चवको नेतृत्वमा स मति छ । उक्त स मतिले पनि समस्याको समाधान गर्न सक्ने भएकाले त्यता तर्फ सरोकार भएका हामी सबैले पहल गर्नुपर्ने मन्त्री पुनको भनाइ थयो । उहाँले भन्नुभयो, “मुआब्जा लन चाहनेलाई सहयोग गरौं, प्रेरित गरौं, जहाँ मलेको छैन, त्यसलाई क्रमशः मलाउँदै जाऔं, रोक्ने, अवरोध गर्ने काम कसैले नगरौं र सबैले सहयोग गरौं ।”

सो आयोजनाको हालसम्म करिब रु २७ अर्ब मुआब्जा वतरण गरिसकेको छ । जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४ अनुसार मुआब्जा निर्धारण गरिएको हो । आयोजना प्रभा वत गोरखाको अन्य स्थानको मुआब्जा निर्धारण भई वतरण भइरहेको भए पनि गोरखाको आरुघाट र आर्खे बजार एवं धादिङको खहरे बजारलगायत क्षेत्रको केही दिन अघि मात्रै मुआब्जा निर्धारण भएको हो ।

चालु आ र्थक वर्षमा आयोजना प्रभा वतका ला ग मुआब्जा नै वतरणका ला ग मात्रै रु १४ अर्ब बराबरको बजेट वनियोजन गरेको छ । मुआब्जा वतरण गर्दै जाँदा अपुग भएको खण्डमा थप बजेट उपलब्ध गराउन कुनै समस्या नरहेको ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइ मन्त्रालयले स्पष्ट पारिसकेको छ । गोरखाको आरुघाट र आर्खेतमा स्थानीयवासीले आनाकै रु २५ लाख मुआब्जा माग गर्दै आएका थए । स्थानीयको मागअनुसार मुआब्जा निर्धारण नभएपछि उनीहरू वरोधमा उत्रिएका हुन् ।

आयोजनाका लागू रकम जोहो गर्ने भन्दै सरकारले भन्सार वन्दुमा नै डजेल र पेट्रोलमा प्रति लटर रु पाँच पूर्वाधार कर लगाएको छ । सो करबाट गत कात्तिक महिनासम्म रु ३८ अर्ब रकम जम्मा भएको थियो । स्थानीयवासीको माग सम्बोधन गर्दै आयोजनालाई शीघ्र निर्माणमा लैजाने सरकारको तयारी छ । फ्रान्सेली कम्पनी ट्याक्टवेलले सन् २०१४ मा आयोजनाको वस्तुतः परियोजना प्रतिवेदन (ड पआर) तयार पारी सरकारलाई बुझाइसकेको छ ।

आरूघाट बजार र खहरेबजारलाई छुट्टा छुट्टै वर्गीकरण गरी यस भन्सारमुख्य बजार, सहायक सडक गोरेटोबाटो र अन्य जग्गाको मुआब्जा निर्धारण गरिएको थियो । मध्यपहाडी लोकमार्गमा पर्ने आरूघाट बजारका जग्गाको प्रति रोपनी रु एक करोड १२ लाख निर्धारण गरिएको छ । यो आरूघाट बजारको मुख्य बजारमा पर्ने जग्गाको रकम हो । यसैगरी मदनराज थापा टोलदेखि पानीजाँच्ने घरसम्मको सडक र वशालनगरचोकदेखि रामबहादुर ढकालको घरसम्मको सडकको जग्गालाई प्रतिरोपनी रु ९६ लाख तो कएको छ ।

यस्तै रिडने चौतारादेखि स्वामी चौतरा जाने बाटो पक्की पुलसम्मको बाटोको रु ८० लाख प्रतिरोपनी जग्गाको मुआब्जा निर्धारण गरिएको छ । मुख्य सडकको स्वामी चौताराको अन्तिम घरसम्मको घडेरी, शाखा सडकका घडेरी प्रतिरोपनी रु ४० लाख, नक्सामा गोरेटोबाटो भएको घडेरी-जग्गाको प्रति रोपनी रु २४ लाख, घडेरीबाट बाहिर भएका वा ६० फट बाहिर भएका जग्गाको रु आठ लाख प्रतिरोपनी मुआब्जा दिनेगरी आरूघाट बजारको मुआब्जा तय गरिएको छ । आरूघाट बजारमा ९१६ रोपनी र खहरेबजारमा २४५ रोपनी गरि कुल १ हजार १६१ रोपनी जग्गाको मुआब्जा निर्धारण भएको हो । पछिल्लो पटक निर्धारण भएको मुआब्जाअनुसार कूल रु चार अर्ब वतरण हुनेछ ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय गोरखाका अनुसार जिल्लाको आरूघाट क्षेत्रको जग्गालाई नौ समूहमा र आर्खेत क्षेत्रको जग्गालाई दुई समूहमा वर्गीकरण गरी मूल्य निर्धारण गरिएको थियो । त्यसमा मुख्य सडक, सहायक सडक, शाखा बाटोले छोएको मार्ग र गोरेटो बाटोलगायत पक्षलाई आधार मानेर मुआब्जा निर्धारण गरिएको हो । जग्गाको अवस्था हेरेर प्रतिआना न्यूनतम रु ५० हजारदेखि अधिकतम रु ७ लाखसम्म मुआब्जा निर्धारण गरिएको छ ।

आयोजना प्रभावित क्षेत्रका सरोकारवालाले सरकारले तय गरेका मुआब्जाप्रति आपत्त जनाउँदै वरोध गर्दै आएका छन् । आजको सहमतिले समस्या समाधान हुने विश्वास लइएको । धेरै जग्गा हुनेलाई त मुआब्जाले राहत दिएपनि कम जग्गा हुनेलाई भने पछिल्लो निर्णयले सुकुम्बासी बनाउने स्थानीयको

भनाइ छ । त्यसतर्फ राज्यले आफ्नो निर्णयमा पुनः वचार गर्नुपर्ने सरोकार स मतिका संयोजक हरेराम ढकालको भनाइ छ । यस्तै सुकुम्बासी, ऐलानी जग्गामा बस्टै आएका र कम जग्गा भएकालाई राहत दिनुपर्ने सरोकार स मतिको माग छ ।

श्रोत : गोरखापत्र, २०७६/८/२४

६३५ मेगावाटको दूधकोसी आयोजना बन्ने

काठमाडौं, मङ्गल २४ गते । नेपाल वद्युत् प्राधकरणले ६३५ मेगावाटको दूधकोसी जलाशययुक्त आयोजना निर्माणको वस्तुतः अध्ययन प्रतिवेदन (डीपीआर)लाई अन्तिम रूप दिने तयारी गरिरहेको छ भने वतीय व्यवस्थापनका लागि पनि सक्रियता बढाएको आयोजनाले जनाएको छ ।

खोटाङ र ओखलढुङ्गाको सीमा क्षेत्र रभुवाघाटदेखि डेढ किलोमिटर तल दूधकोसी नदीमा बाँध बाँधेर सुनकोसीमा पानी पुऱ्याउने र त्यहाँबाट छ सय मेगावाट वद्युत् उत्पादन गर्ने योजना छ । त्यस्तै बाँधस्थलनजिकै अर्को वद्युत्गृहबाट थप ३५ मेगावाट वद्युत् उत्पादन गर्न खोजिएको छ । यसअघि भूमिगत वद्युत्गृह बनाएर ८३५ मेगावाट उत्पादन हुनसक्ने देखाकामा आर्थिक तथा अन्य कारणले ६३५ मेगावाट नै बनाउने निष्कर्षमा प्राधकरण पुगेको छ । ८३५ मेगावाटमा बनाउँदा वतीय प्रतिफल अनुपात ९.२ प्रतिशत र ६३५ मेगावाटमा बनाउँदा ९.६ प्रतिशत हुने अनुमान प्राधकरणको छ । आयोजना प्रमुख वसन्त श्रेष्ठका अनुसार अहिले परामर्शदाताले डीपीआर र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (ईआईए) तथा पूर्ण सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन जनवरी अन्त्यसम्ममा बुझाउने छ । आयोजनाको इटालियन परामर्शदाता ईएलसी इलोट्रो कन्सल्टले जापानको न्युजेकसँगको सहकार्यमा अध्ययन गरिरहेको छ । सम्झौताअनुसार परामर्शदाताले मङ्गल २४ भन्ने बुझाउनुपर्ने कार्यसूची थियो । प्रतिवेदनहरू प्राप्त हुनासाथ सोअनुसार लगानीको मोडालीका वषयमा छलफल गर्ने तयारी प्राधकरणको छ । पछिल्लो अध्ययनअनुसार आयोजनाको कुल लागत १.५५ अर्ब अमेरिकी डलर (१ खर्ब ७५ अर्ब रुपैयाँ) रहेको छ । यसमध्ये ए सयली विकास बैङ्कले आयोजनाका लागि ५५ करोड डलर लगानीको प्रतिबद्धता जनाएको छ । परामर्शदाताको प्रतिवेदन प्राप्त भइनसकेकाले वतीय व्यवस्थापनको प्रक्रिया अगाडि बढाउन र कम्पनीको कार्यक्रममा मोडालीका टुङ्ग्याउन सकिएको छैन । “सम्भावित लगानीकर्तासँग अनौपचारिक छलफल भइरहेको छ तर डीपीआर प्राप्त नभएकाले निश्चित रूपमा पाउन सकेको छैन,” आयोजना प्रमुख श्रेष्ठले भन्नुभयो, “आयोजना निर्माणका लागि गर्नुपर्ने ठेक्का सम्झौताका डकुमेन्ट तयारी पनि गरिरहेका छौं ।”

सन् २०२१ जनवरीदेखि निर्माण थाल्ने भनिएको सो आयोजना निर्माण सुरु भन्ने केही ढिला हुने देखाएको छ । डीपीआर लगायतका प्रतिवेदन अध्ययन, वतीय व्यवस्थापन, ठेक्का प्रक्रिया लगायतका काम एक वर्ष भन्ने सम्पन्न गर्न समय अभाव हुने भएकाले केही महिना पछि धकेल्ने सम्भावना छ । रभुवाघाटमा बाँध बाँधी ताल निर्माण गरेर जम्मा गरिएको पानी सुरङमार्फत १३.३ किलोमिटर टाढा हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकास्थित धतुङको रातेखोलामा निर्माण गरिने वद्युत्गृहमा पानी खसाल्ने र सो पानी सुनकोसीमा पुग्नेछ । रभुवाघाटमा २२० मिटर अग्लो र ६३० मिटर लामो बाँध बाँधेर जलाशय

बन(ाइनेछ ।

बाँधका कारण जलाशयदे ख सोलुखुम्बुतर्फ दूधकोसी कनारमा दस कलो मटर, खोटाडतर्फको रावाखोलामा आठ कलो मटर र ओखलढुङ्गाको ठोत्नेखोला कनारसम्म चार कलो मटर क्षेत्रफल समेटिने दे खएको छ । आयोजना सञ्चालनका ला ग निर्माण गरिने बाँधले तीन जिल्ला खोटाड, ओखलढुङ्गा र सोलुखुम्बुका करिब १६२ घर वस्था पत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेकोे आयोजना प्रमुख श्रेष्ठले बताउनुभयो ।

श्रोत : अजलाइन खबर, २०१६/८/२५

‘लोडसे डड गराउने’मा थ अख्तियारको अनुसन्धान

२५ मं सर, काठमाडौं । चरम लोडसे डडका समयमा प्र क्रया छलेर उद्योगहरूलाई डे डकेटेड लाइनमार्फत बिजुली उपलब्ध गराइएको वषयमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले छान वन थालेको छ । सञ्चालक स मतिबाट निर्णय नगराई सीधै तोक आदेशका भरमा उद्योगसहित पहुँचवाला व्यावसायिक संस्थाहरूलाई चौबीसै घण्टा बिजुली दिएको भन्दै अख्तियारले ढीलो गरी छान वन थालेको हो ।

अख्तियारका प्रवक्ता प्रदीप कोइरालाले यो वषयमा छान वन अघि बढेको र दोषी दे खए कारबाही हुने बताए । उनले भने, ‘अनुसन्धानको प्र क्रया च लरहेको छ ।’

अख्तियारले प्रा धकरणका तत्कालीन कार्यकारी प्रमुख मुकेश काफ्लेसँग पनि वयान लएको स्रोतको भनाइ छ । स्रोतका अनुसार तत्कालीन वद्युत् भारप्रेषण केन्द्र प्रमुख भुवन क्षेत्री पनि अनुसन्धानमा तानिएका छन् । तत्कालीन समयमा उद्योगहरूलाई वजुली उपलब्ध गराउने वतरण केन्द्रका अरु पनि हा कमहरूसँग अख्तियारले वयान लन थालेको छ ।

हेटौंडा, वराटनगर, धनकुटालगायतका वतरण केन्द्रका हा कमहरूलाई अख्तियारले वयान लन थालेको हो । तत्कालीन वतरण केन्द्रका एक प्रमुखका अनुसार प्रा धकरणले सञ्चालक स मतिबाट निर्णय नै नगराई कन वजुली दियो भन्नेमा अख्तियारको चासो दे खएको छ ।

‘चेन अफ कमाण्ड मानेर बस्ता कार्यकारी निर्देशकले गरेको निर्णय र दिएको निर्देशन नमान्ने भन्ने हुँदैन,’ उनी भन्छन्, ‘त्यतिबेला भएको संस्थागत निर्णयबाटै तल्लो तहका हामी पी डत बन्नूपर्ने अवस्था दे खयो ।’

के भएको थयो ?

SARBOTTAM CEMENT PVT. LTD

Regd. No: 76891/067/068 VAT No: 304569937

Ref. No:

श्री प्रधानी संचालन विभाग

उद्योग मन्त्रालय र उर्जा प्रन्त्रालयको सिफ्टिफिकेट

मिति: २०७२/१०/१७

श्रीमान प्रबन्ध निर्देशकज्यू सुप्रीमको आवागमन २०७१/१५/२८को निर्णयलाई २०७२
नेपाल विद्युत प्राधिकरण शाल्गुन प्रसाद सुम्न मिल्बला डिप्टे। निरन्तर
केन्द्रिय कार्यालय, रत्नपार्क, काठमाण्डौ। सुप्रीम डिप्टेको प्रवर्धितलाई Dedicated
सुप्रीमानी विलिङ्ग गर्ने व्यवस्था मिलाउने

विषय: उद्योगलाई आवश्यक विद्युत निरन्तर आपूर्ति सम्बन्धमा।

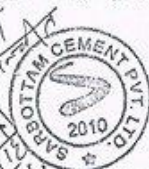
Signature
२०७२/११/२

महोदय,

उपरोक्त सम्बन्धमा यस सर्बोत्तम सिमेन्ट प्रा.लि. ले आफ्नो उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ मध्ये ९० प्रतिशत स्थानिय कच्चा पदार्थ प्रयोग गर्ने गरेको र यस उद्योग नेपाल सरकारको राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त उद्योगको रूपमा रहेको, साथै प्राथमिकता प्राप्त यस्ता उद्योगलाई औद्योगिक पुर्वाधार कार्यक्रम अन्तर्गत पहुँच मार्ग तथा उद्योगका लागि आवश्यक विद्युत उपलब्ध गराउने नेपाल सरकारको औद्योगिक नीति तथा प्रतिवद्धता रहेको समेत श्रीमानमा जानकारी गराउन चाहन्छु। करीव ७०० करोडको लगानी भएको देशकै सबभन्दा ठूलो यस उद्योगमा प्रत्यक्ष ६०० कर्मचारीले रोजगार पाएको र अप्रत्यक्ष रूपमा हजारौ व्यक्तिंले रोजगार प्राप्त गरिरहेका छन भने चुनढुंगा रोयलिट, मु.अ.कर, स्थानीय कर अन्त शुल्क आदिबाट अर्बौं कर राज्यलाई बुझाउने छ। त्यसरी नै हाल विदेशबाट आयत भइरहेको कच्चा पदार्थ किलंकर तथा सिमेन्ट मध्ये ५ अर्ब बराबरको किलंकर तथा सिमेन्ट आयात प्रतिस्थापन समेत गरिरहेको छ।

यस प्रकारको देशकै गौरवको रूपमा रहेको स्थानिय कच्चापदार्थमा आधारित यस सिमेन्ट कारखानाको पुर्ण क्षमतामा संचालनका लागि उद्योग विभागबाट स्विकृत विद्युत खपत क्षमता १२५ मे.वा भएकोमा सो उपलब्ध गर्ने सन्दर्भमा यस अधि नै उद्योग मन्त्रालय मार्फत तर्होबाट गरिने कार्यक्रम अर्भै निर्माण प्रकृत्यामा नै रहेको छ। देशको विषम राजनितिक परिस्थितिका कारण डिजल समेत उपलब्ध हुन नसकेको हुंदा उद्योगले जेनेरेटर समेत चलाउन सक्ने अवस्था नरहेको र सहज अवस्था भएको बेलामा पनि अत्याधिक महंगो पर्न जाने साथै उत्पादन लागत अत्यन्तै बढ्न गई आयातित किलंकरसंग प्रतिस्पर्धा गर्न सकिने अवस्था छैन भने हाल उद्योगको किलंकर उत्पादन कार्यमात्र गर्नका लागि सितल नगर सबस्टेशन वाट ५ मे.वा. विद्युत सोभै उद्योगमा आपूर्ति भएकोमा लोडसेडिङ्गको समयमा विद्युत पुर्ण कटौती हुन जाँदा यस उद्योगमा जडान भएका मसिन मध्ये २४ सै घण्टा चल्नु पर्ने Rotary Kiln मसिन समेत चवाउन नसकिएको र हाल उत्पादन कार्य बन्द गर्नु परेको छ। जसका कारण यस उद्योगले उत्पादन गर्ने किलंकरको भरमा आधारित अन्य उद्योगहरू समेत प्रभावित भएको व्यहोरा श्रीमानमा अवगत गराउन चाहन्छु।

Handwritten notes:
श्री सुरवत प्रिड गेहरोल
सुप्रीमको आवागमन २०७१/१५/२८को निर्णयलाई २०७२
नेपाल विद्युत प्राधिकरण
केन्द्रिय कार्यालय, रत्नपार्क, काठमाण्डौ।
सुप्रीम डिप्टेको प्रवर्धितलाई Dedicated सुप्रीमानी विलिङ्ग गर्ने व्यवस्था मिलाउने

P.T.O. Signature

Corporate Office:
Neupane Tower, 3rd Floor, Tinkune, Kathmandu, Nepal
Tel.: +977-1-4111942/4117502, Fax: 977-1-4111634
E-mail: scementnp@gmail.com, sarbottom@wlink.com.np

Factory:
Jodhni, Ramnagar VDC-5, Nawalparasi, Lumbini, Nepal
Tel. No: +977-078693582
E-mail: sarbottomcf@gmail.com

एक उद्योगको निवेदनमा लागेको तोक

त्यतिबेला प्रा धकरणले 'उद्योगको संरक्षण' गर्ने नाममा दर्जनों उद्योगलाई डे डकेटेड लाइन दिएका थयो । तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक र वद्युत् भार प्रेशण केन्द्रका प्रमुखबीचको मलेमतोमा गरिएका तजबिजी निर्णयले अहिले आफूहरूलाई अण्ठेरोमा पारेको तत्कालीन वतरण केन्द्रका प्रमुखहरू बताउँछन् ।

त्यतिबेला प्रा धकरणका कार्यकारी निर्देशकसमक्ष दर्जनों उद्योगले २४ घण्टा नै बिजुली उपलब्ध गराउन माग गर्दै निवेदन दिएका थए । डजेलबाट बिजुली निकाल्दा महंगो मूल्य तिर्नुपर्ने भएपछि उनीहरूले २४ घण्टा नै बिजुली पाउने गरी निवेदनहरू पेस गरेका थए । त्यसमा तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक काफलेले तोक आदेश लगाउँदै वतरण केन्द्र प्रमुखहरूलाई पठाउने गरिएको थयो । यसका कारण वर्षाको समयमा पनि सर्वसाधारण जनता लोडसे डडको मारमा पर्ने गरेका थए ।

प्रा धकरणमा बसेर यसरी मनोमानी निर्णय गर्नेहरू ३ वर्षसम्म पनि छानबिनको दायरामा आउन सकेका थएनन् । त्यतिबेला ३१५ मेगावाट बिजुली डे डकेटेड र ट्रंक लाइनका रूपमा दिइएको थयो ।

काफले भन्छन् : निर्णयहरू नीतिगत थए

यसैबीच, तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक काफले त्यतिबेला भएका निर्णयबारे सं क्षप्तमा बताउन नस कने बताउँछन् ।

डे डकेटेड लाइनका सन्दर्भमा भएका निर्णय गलत नभएको संकेत गर्दै काफलेले भने, 'त्यतिबेला कुनै निर्णय नीतिगत रूपमा भए होलान्, कति अरू प्र क्रयाबाट भए होलान्, उनले भने, 'यो वषय छोटकरीमा वयान गर्दा अपुरो हुन्छ ।'

लोडसे डडका बेला प्र क्रया छलेर दिइएका लाइनका कारण प्रा धकरणले अहिले व भन्न उद्योगबाट बिजुलीको करिब ११ अर्ब बक्यौता उठाउन सकेको छैन ।

त्यसबेला २४ घण्टा बिजुलीको सु वधा लएका उद्योगहरूले अहिले तो कएको महसुल तिर्न नसक्ने भन्दै अदालत गुहारेका छन् । धेरै उद्योगले मुद्दा हारे पनि केही मुद्दाहरू अझै अदालतमा वचाराधीन छन् ।

प्रा धकरणले अहिले देशभरि लोडसे डड हटाइसकेको छ । अझै पनि डे डकेटेड लाइनका रूपमा गुणस्तरीय बिजुली लन चाहे औद्यो गक महसुलभन्दा १५ प्रतिशत बढी शुल्क लने प्रा धकरणको निर्णय छ । प्रा धकरणबाट २३० ग्राहकले डे डकेटेड र ६७ वटाले ट्रंकलाइन सु वधा लएका छन् ।

श्रोत : काठिपुर, २०७६/८/२५

तनहुँ जल वद्युत्मा पहुँच मार्ग बनाउन सुरु

(दमौली) — तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाको ऋषड गाउँपालिका झापुटारमा निर्माण हुने आयोजना स्थलसम्म पहुँच सडकको निर्माण सुरु भएको छ ।

सन्तो हाइड्रोले ठेक्का लएको प्याकेजअन्तर्गत सुरुङ, वद्युत्गृह निर्माण र हाइड्रो तथा इलेक्ट्रो मेकानिकल उपकरण आपूर्ति जडानको काम गर्नुपर्ने हुन्छ । पहिलो चरणमा वद्युत्गृह पुग्ने पहुँच मार्गको काम भइरहेको हो । झापुटारस्थित आयोजनाको आवास गृह सडकदेखि सर्ज ट्यांक र पावर हाउससम्म सडकको ड्याक खोल्न सकेको तनहुँ हाइड्रोका उपप्रबन्धक श्यामजी भण्डारीले बताए ।

‘प्याकेज २ को काम भइरहेको छ,’ उनले भने, ‘ड्याक खोल्ने काम सकेको छ ।’ सडकको दूरी २ क म ५ सय मटर छ । बाँधस्थलदेखि पावर हाउससम्म १२ सय मटर लम्बाइको सुरुङ निर्माण गरिनेछ । करिब ९० मटर लम्बाइ, २४ मटर चौडाइ र ४६ मटर उचाइको पावर हाउस निर्माण गरिनेछ । पहुँच मार्गसँगै कार्यालय भवन, श्रमक आवास क्षेत्रलगायत काम पनि हुन थालेको हो ।

१४० मेगावट क्षमताको आयोजनाको पहिलो प्याकेजअन्तर्गतको ठेक्का पाएको सीएमसीसँग ठेक्का रद्द भएर पुनः बोलपत्र आह्वान गरिएको थियो । अहिले बोलपत्र मूल्यांकन गर्ने काम भइरहेको छ । पहिलो प्याकेजका लागि १९ कम्पनीले चासो देखाए पनि चार वटा कम्पनीले बोलपत्र पेस गरेका थिए ।

आयोजनाका लागि आवश्यक क्याम्प तथा वद्युत्गृहको पहुँच मार्ग निर्माणका लागि १५० रोपनी क्षेत्रफल जग्गा अधग्रहण गरिएको आयोजनाका उपप्रबन्धक वदुर अधिकारीले बताए । बाँधस्थलको पहुँच मार्गका लागि ५० रोपनी र जलाशय क्षेत्रका लागि १ हजार २ सय ३० रोपनी जग्गा अधग्रहण भइसकेको छ ।

पहिलो प्याकेजअन्तर्गत १४० मटर अग्लो कंक्रेट बाँध, नदी फर्काउने दुई वटा सुरुङ, अस्थायी बाँधलगायतका संरचना निर्माण गरिने उनले बताए । पहिलो प्याकेजको संरचना निर्माणका लागि दातृ निकायहरू एसियाली विकास बैंक (एडीबी) र युरोपेली लगानी बैंक (ईआईबी) को सहूलतपूर्ण ऋण परिचालन हुनेछ । आयोजनाको तेस्रो प्याकेजअन्तर्गत दमौलीबाट चतवनको भरतपुरसम्म २२० केभीको डबल सर्किट प्रसारण लाइन निर्माणका लागि भारतीय कम्पनी केईसीसँग ठेक्का

सम्झौता भइसकेको छ । कम्पनी आयोजना स्थलमा परिचालन भई प्रसारण लाइनको सर्वेक्षण गरिरहेको छ । आयोजनाको कुल लागत अमेरिकी डलर ५० करोड ५० लाख लाग्ने अनुमान छ ।

मा लडमा वद्युत्गृह र दुलेपहरोमा बाँध निर्माण गरिनेछ । दुलेपहरोको बाँधदेखि १२ सय मटरको सुरुङमार्फत वद्युत्गृहमा पानी खसा लनेछ । दुलेपहरोबाट भमाद बजारसम्म आयोजनाको जलाशय २२ क म लम्बाइमा रहनेछ । दुलेपहरोमा १४० मटर अग्लो र २१५ मटर क्रेस्ट लम्बाइको बाँध बन्नेछ । उक्त जल वद्युत् आयोजना सन् २०२४ अगस्तमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ ।

श्रोत : राजधानी, २०७६/५/२६

अपर नौगडगाड आयोजनाको आठ मेगावाट राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा

काठमाडौं । अपी पावर कम्पनीले मा थल्लो नौगड गाड आयोजनाको आठ मेगावाट निर्माण सम्पन्न गरी राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जडान गरेको छ । योसँगै दार्चुलामा कम्पनीले दोस्रो आयोजना सम्पन्न गरेको छ । यो आयोजनाले वा र्षक ४.८७ करोड कलोवाट घण्टा ऊर्जा उत्पादन गर्ने जनाएको छ ।

वद्युत् बिक्रीबाट कम्पनीले पहिलो वर्ष २७.४८ करोड आर्जन गर्नेछ । यो आयमा वा र्षक ३ प्रतिशतका दरले वृद्ध हुनेछ । अत्तरिया बलाच १३२ केभी ट्रान्स मसन लाइनमा जडान भई वद्युत् प्रवाह हुँदा आयोजनाको वद्युत् सहज ढंगले प्रवाह गर्न सकोएको पनि कम्पनीले जनाएको छ । कम्पनीले बैंकको ऋण तथा सञ्चालन खर्च कटाइ बचेको रकमबाट सेयरधनीलाई लाभांश उपलब्ध गर्ने जनाएको छ ।

आयोजना निर्माणका ला ग नेपाल एसबीआई बैंकको अगुवाइमा प्रभु बैंक ल मटेड, कैलाश वकास बैंक तथा युनाइटेड फाइनेन्स कम्पनीले सह वतीयकरणअन्तर्गत १ अर्ब २० करोड रुपैयाँ कर्जा उपलब्ध गराएका थए । आयोजनाको कुल लागत १ सय ६० करोड रुपैयाँ छ । आयोजनामा एन ड्रज हाइड्रोद्वारा उत्पादन गरिएको दुई सेट टर्वाइन तथा जेनरेटरलगायतका उपकरण जडान गरिएको छ ।

यसअघि २०७२ भदौमा कम्पनीले नौगड गाड आयोजना ८.५ मेगावाट साना जल वद्युत् आयोजनाको निर्माण सम्पन्न गरिसकेको छ । यो आयोजना वगत २ वर्षदे ख निरन्तर रूपमा राष्ट्रिय प्रणालीमा वद्युत् प्रवाह गर्दै आएको छ । कम्पनीले आफ्ना सेयरधनीलाई निय मत रूपमा लाभांश वतरण गरिरहेको छ ।

कम्पनीले सोही क्षेत्रमा नयाँ आयोजनाका रूपमा ४० मेगावाट क्षमताको मा थल्लो चमे लया जल वद्युत् आयोजनाको निर्माण कार्य सुरु गर्ने भएको छ । यसका ला ग चाहिने सबै स्वीकृति प्राप्त भएको छ । चमे लया जल वद्युत् आयोजना सुदूरपश्चिमाञ्चल प्रदेशको दार्चुलामा छ । यो आयोजनाबाट उत्पादन हुने वद्युत् शक्ति नेपाल वद्युत् प्रा धकरणले निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालन गरेको अत्तरिया-बलाच १३२ केभी ट्रान्स मसन लाइनमा जडान गरिने हुँदा यो आयोजनाबाट उत्पादन हुने वद्युत् शक्ति प्रसारणका ला ग सजिलो भएको छ । यो आयोजनाबाट वा र्षक २६ करोड ४१ लाख युनिट वद्युत् उत्पादन हुनेछ । उत्पादित वद्युत्मध्ये ३० प्रतिशत हिउँदका ६ महिनामा र बाँकी ७० प्रतिशत वर्षामा उत्पादन हुनेछ ।

यो आयोजना नेपाल वद्युत् प्राधकरणको ३० मेगावाट क्षमताको चमे लया जल वद्युत् आयोजनाभन्दा १८ कलो मटरमा थ छ । अ प हिमाल गाउँपालिकाको ओखल भन्ने ठाउँमा यस आयोजनाको बाँध बनाई ५.५ कलो मटर लामो ३.२ डाय मटरको पेनस्टक पाइपको सहायताले चमे लया नदीको पानी फर्काई यो आयोजना निर्माण गरिनेछ । यो अपर चमे लया जल वद्युत् आयोजना निर्माणका लाग ७ सय ४० करोड रुपैयाँ लगानी लाग्ने अनुमान छ । यसको ३० प्रतिशतले हुने २ सय २२ करोड सेयरधनीको लगानीबाट बाँकी ५ सय १८ करोड बैंक तथा व त्तय संस्थाबाट सह वत्तीयकरणमार्फत ऋण लगानी गरिनेछ । यो आयोजनाको निर्माण कार्य २०७७ वैशाखदेख सुरु गरी ३६ महिनामा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ ।

श्रोत : अन्नपूर्णापोष्ट, २०७६/८/२५

जग्गा अ धग्रहण गर्दै फुकोट कर्णाली हाइड्रो

का लकोट : फुकोट कर्णाली अर्ध जलाशययुक्त जल वद्युत आयोजनाले जग्गा अ धग्रहण सुरु गरेको छ। आयोजनाको ला ग आवश्यक कर्मचारी आवस गृह तथा कार्यलय भवन निर्माणका ला ग सान्नी त्रिवेणी गाँउपा लका-२ रकुमा स्थानियको १ सय ३० रोपनी जग्गा अ धग्रहण गरेको हो।

करिब ४ सय ८० मेगाबाट क्षेमताकोे उक्त आयोजनाको जलाशयबाट डुवान पर्ने जग्गा अ धग्रहणको प्र क्रयासमेत सुरु गरिएको छ। चालु आ र्थक वर्ष भत्रमा नै आयोजनाबाट डुवानमा पर्ने जग्गाहरु अ धग्रहण गरिसक्ने आयोजना प्रमुख हिरावान वाइवाले बताए।

उनका अनुसार आयोजनाका ला ग आवश्यक बजेट जुटेपछि पाँच वर्ष भत्र निर्माणको काम पुरा हुनेछ। आयोजनाका ला ग आवश्यक १ खर्ब बजेटमा ३० अर्ब बजेट नेपाल सरकार, कर्मचारी संचय कोषबाट प्राप्त हुनेछ भने बाँकी ७० अर्ब बजेट अन्य दातृनिकायबाट लनुपर्नेछ।

कर्णालीको आ र्थक वकासको आधारका रुपमा हेरिएको उक्त आयोजनाको अध्यायनको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ। नेपाल सरकारको स्वा मत्व रहेको वद्युत उत्पादन कम्पनी ल मटेडले उक्त जल वद्युत आयोजनाको अध्यायनको काम अन्तिम चरणमा पुगेको जनाएको हो।

नेपाल सरकारको नेपालको पानी जनताको लगानी, हरेक नेपाली वद्युतको शेयर धनी भन्ने मुल नाराका साथ उज्यालो नेपाल अ भयानमार्फत् राज्यलाई आत्मनिर्भर, समुन्नत र समृद्ध बनाउने लक्ष्यसहित २०७३ सालमा वद्युत उत्पादन कम्पनी ल मटेडको स्थापना गरेको थयो। जसमा नेपाल सरकार, व भन्न संघसंस्था र सर्वसाधारण नागरिकहरुको पनि लगानी गरेको छ। जुन कम्पनी अन्तर्गत नेपालका ६ वटा वद्युत आयोजनाहरु रहेको छन्।

जसमा फुकोट कर्णाली अर्ध जलाशययुक्त जलबिद्युत आयोजना एक हो। यो आयोजना सरकारको प्राथ मक्तामा परेको आयोजना हो। फुकोट कर्णाली अर्ध जलाशययुक्त जल वद्युत आयोजनाले राष्ट्रको ढुकुटीमा बृद्ध गर्नुका साथै का लकोट र कर्णालीवासीको आ र्थक समृद्ध हुने अपेक्षा गरिएको छ।

श्रोत : अन्नपूर्णापोष्ट, २०७६/८/२५

प्रशारण लाइन बनाउन म्याग्दीमा प्रहरी परिचालन

बेनी : म्याग्दीको अन्नपूर्ण गाउँपा लका-६ पोखरेबगर, रातोपानी र घिरच्याडमा प्रशारण लाइन बनाउन स्थानीय प्रशासनले प्रहरी परिचालन गरेको छ। स्थानीयको वरोधका कारण तीन वर्षदेखि रोएको प्रशारण लाइनको टावर निर्माण गर्न जिल्ला प्रशासन कार्यालयले जनपद र शसस्त्र प्रहरी परिचालन गरेको हो।

कालीगण्डकी र आसपासका नदीमा निर्माण हुने जल वद्युत आयोजनालाई केन्द्रीय ग्रीडमा जोड्न नेपाल वद्युत प्राधकरणले कालीगण्डकी कोरीडोर अन्तर्गत २२० केभी क्षमताको प्रशारण लाइन निर्माणका क्रममा वस्ती वस्था पत र वद्युतीय दुर्घटनाको जोखिम हुने भन्दै स्थानीय बासी वरोधमा छन्।

आयोजना र प्रशासनले स्थानीयको मागको सुनुवाई नगरी सुरक्षाकर्मी परिचालन गरेर जवरजस्ती प्रशारण लाइन बनाउन खोजेको प्रभाव क्षेत्रका बासिन्दा लोक खत्रीले बताए। साघुरो बस्तीको बिचमा प्रशारण लाइन बनाउदा उच्च गतिको वद्युत प्रवाहका कारण मानिसको स्वास्थ्यमा असर र अकालमा मृत्युको जोखिम हुने भएकाले वकल्प खोज्न स्थानीयले माग गरेका छन्।

प्रशारण लाइनमुनि बस्ती बसाल्न, घर बनाउन, रुख रोप्न पाइँदैन। बैंक तथा वतय संस्थाले प्रशारण लाइनमुनि र वरपरका घरजग्गा धतो राख्दैनन्। व भन्न वकल्पको खोजी गरिएपनि प्राधक हिसाबले उपयुक्त नभएपछि पुरानै डजाइन र नक्सा अनुसार प्रशारण लाइन निर्माण अघि बढाउने प्रभावतको समेत उपस्थितिमा गत हप्ता निर्णय भएको आयोजना प्रमुख चन्दनकुमार घोषले बताए।

पुरानै डजाइन अनुसार प्रशारण लाइन निर्माण गर्दा स्थानीय धनबहादुर बरुवाल लगायत ६ परिवारले घरवास गुमाउनुपर्ने भएको छ। पोखरेबगर गाउँपा लकाको केन्द्रसमेत हो। सरकारी संरचना र बस्ती वस्तारमा पनि प्रशारण लाइनले असर पुग्ने स्थानीयको चिन्ता छ।

प्रमुख जिल्ला अधकारी ज्ञाननाथ ढकालले बल प्रयोग गर्न नभई सम्भावित जोखिम र क्षति न्युनिकरणलाई मध्यनजर गरेर सुरक्षाकर्मी पठाएको बताए। स्थानीयको जायज माग सम्बोधनका लागि आयोजना र वद्युत प्राधकरणसंग पहल गरिएको उनको भनाई छ।

श्रोत : ऊर्जा स्ववर, २०७६/५/२५

जल वद्युत विकासमा न्यौपाने समूहको 'ह्याट्रिक', ८ महिनामै ४३ मेगावाटका आयोजना सञ्चालनमा

काठमाडौं । झन्डै दुई दशकअघि जल वद्युत विकासमा हो भएको न्यौपाने समूह (गुरुप्रसाद न्यौपाने) ले यस क्षेत्रमा एकपछि अर्को सफलता हा सल गर्दै गएको छ । प्रतिकूल परिस्थिति र वातावरणमा पनि जल वद्युत आयोजना निर्माण गरेर राष्ट्रिय प्रणालीमा योगदान पुर्याइरहेको छ ।

पछिल्लो समय जल वद्युत कम्पनीको निरन्तर ओरालो ला गरहेको सेयर मूल्य, आयोजना निर्माणमा बढिरहेको लागत, हरेक वर्ष खोलामा घटिरहेको पानीको बहाब यो क्षेत्रका ला ग चुनौती बनेर उ भएका छन् । फरक परिस्थितिमा पनि आयोजना निर्माणमा निरन्तर खटेर जल वद्युतबाटै आ र्थक विकास सम्भव छ भन्ने देखाएको छ, यो समूहले ।

समूहले ३ मेगावाटको पलुवा खोलामा लगानी गरेर जल वद्युत विकासमा हात हालेको थयो । अहिलेसम्म ७ आयोजनाबाट ५७.३ मेगावाट वद्युत उत्पादन गरिसकेको छ । समूहले चालू आ र्थक वर्षमै ३ आयोजनाबाट करिब ४३ मेगावाट उत्पादन गरी प्रणालीमा जोडेको छ ।

चालू आवमा पूरा भएका आयोजनाहरूमा अ प पावर कम्पनीले निर्माण गरेका ८.५ मेगावाटको नौगड गाड र ८ मेगावाटको मा थल्लो नौगड गाड हुन् । यस्तै, अरुण काबेली पावर कम्पनीले निर्माण गरेको काबेली 'बी'-१ र रैराड हाइड्रो पावरले निर्माण गरेको इवा खोला यसै वर्ष प्रणालीमा जो डएका हुन् ।

समूहकै अ प पावर २०७७ बैशाखदे ख दार्चुलामा ४० मेगावाटको मा थल्लो चमे लया र अरुण भ्याली हाइड्रो पावरले पाँचथरमा १० मेगावाटको काबेली 'बी'-१ क्यासकेड निर्माण गर्ने तयारीमा छ । समूहले यता ७५ मेगावाटको त्रिशूली गल्छी अध्ययन गरिरहेको छ । यस्तै, झन्डै १२ मेगावाट बराबरको सोलार वद्युत पनि उत्पादन गर्ने गरी काम गरिरहेको छ ।

...

गत कार्तिक १३ गतेदे ख मा थल्लो नौगड गाड निर्माण सम्पन्न गरी प्रसारण लाइनमा जडान गरेको वषयमा समूहले मंगलबार (मं सर २४ गते) औपचारिक कार्यक्रम पनि गरेको थयो । छ ।

कार्यक्रममा समूहका नेतृत्वकर्ता गुरुप्रसाद न्यौपानेले अहिलेको अवस्था प्रतिकूल रहे पनि जल वद्युत व्यवसायको भव्य सकारात्मक रहेको बताए ।

समूहमा अहिले अर्धकांश न्यौपाने परिवारकै वर्चस्व छ । पारिवारिक घराना भन्न पनि पारदर्शी भएर गुणस्तरीय काम गर्न सक्ने उसको दाबी रहँदै आएको छ । यसले जल वद्युतमा निराश समूह वा व्यक्ति, यस क्षेत्रमा व्यवसायको अवसर खोजिरहेका र ला गरहेका समूहलाई हौसला प्रदान गरेको छ ।

न्यौपानेकै कान्छा छोरा सञ्जिव न्यौपानेको नेतृत्वमा दार्चुलामा १६.५ मेगावाटका २ आयोजना निर्माण गर्यो । अब उनैले सोही जिल्लामा माथल्लो चमे लया निर्माणको नेतृत्व लँदैछन् । साथै, उनका अर्का छोरा सतिस न्यौपाने तथा परिवारका अन्य सदस्य पनि यही क्षेत्रमा संलग्न छन् ।

माथल्लो नौगड गाड

आयोजनाबाट वार्षिक वार्षिक ४ अर्ब ८७ करोड युनिट वद्युत उत्पादन हुनेछ । वद्युत वक्रीबाट कम्पनीले पहिलो वर्ष २७.४८ करोड रुपैयाँ आय आर्जन गर्ने जनाइएको छ । यो आय वार्षिक ३ प्रतिशतका दरले बृद्ध हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

उत्पादित वद्युत अत्तरिया बलाँच १३२ केभी प्रसारण लाइनमा जडान भएको छ । चालू आवमा नै कम्पनीले बैंकको ऋण तथा सञ्चालन खर्च कटाई सेयरधनीलाई लाभांश दिने योजना बनाएको छ ।

आयोजनामा नेपाल एसबिआई बैंकको अगुवाईमा प्रभु बैंक लमटेड, कैलाश विकास बैंक तथा युनाईटेड फाईनान्स कम्पनीले सह वतयकरण १ अर्ब २० करोड रुपैयाँ ऋण दिएका छन् । आयोजना १ अर्ब ६० करोड रुपैयाँमा निर्माण पूरा भएको छ ।

नौगड गाड

अपवावरले २०७२ साल भदौमा यो आयोजनाको निर्माण पूरा गरेको थियो । आयोजनाबाट २ वर्षदेखि राष्ट्रिय प्रणालीमा वद्युत प्रवाह हुँदै आएको छ । कम्पनीले आफना सेयरधनीलाई नियमत लाभांश वतरण गरिरहेको जनाएको छ ।

मा थल्लो चमे लया

अ प पावरले नै दार्चुलामा मा थल्लो चमे लया निर्माण गर्ने तयारीमा छ । यहाँबाट उत्पादित वद्युत प्रा धकरणले निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालनमा रहेको अत्तरिया-चलाँच १३२ केभी प्रसारण लाइनमा जो डने छ ।

आयोजनाबाट वा र्षक २६ करोड ४१ लाख युनिट वद्युत उत्पादन हुनेछ । कूल वद्युतमध्ये ३० प्रतिशत हिउँदका ६ महिनामा र बाँकी ७० प्रतिशत बर्खाँमा उत्पादन हुनेछ । आयोजना प्रा धकरणको ३० मेगावाटको चमे लया भन्दा १८ कलो मटर निर्माण हुनेछ । अ प हिमाल गाउँपालिका ओखल भन्ने ठाउँमा आयोजनाको बाँध निर्माण गरी ५.५ कलो मटर लामो ३.२ डाय मटरको पेनस्टक पाइपबाट ल्याएको पानी वद्युतगृहमा खसा लनेछ ।

आयोजनाको सेयर सर्वसाधारण लगानीकर्ताका ला ग समेत आह्वान गरिएको छ । कम्पनीले आफ्ना सेयरधनीलाई उच्च मुनाफा दिने दाबी गरेको छ ।

आयोजनाको बाँध

७ अर्ब ४० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको आयोजनामा ३० प्रतिशत (२२२ करोड रुपैयाँ) सेयरधनीबाट र ५ अर्ब १८ करोड रुपैयाँ बैंक तथा वतीय संस्थाबाट सह-वतीयकरणमा लगानी हुनेछ । २०७७ बैशाखबाट सुरु गरी ३६ महिनामा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ ।

जल वद्युतका चुनौती

जल वद्युत आयोजना निर्माण गर्न ठूलो लगानीको आवश्यकता पर्दछ । एक मेगावाटको लागत करिब २० करोड रुपैयाँ लाग्ने अनुमान गरिन्छ । यसको ७० प्रतिशत बैंकबाट ऋण तथा ३० प्रतिशत सेयरधनीको लगानी हुने चलन छ ।

बैंकबाट प्राप्त ऋणको औसत ब्याजदर १२ देखि १४ प्रतिशत पुगेको छ । र आयोजनाले तिर्नुपर्ने कर्जाको ब्याजको भार बढेको छ । तर, वद्युत बिक्रीबाट हुने आय निश्चित छ । यही कारण मुनाफामा प्रतिकूल असर परिरहेको छ । यसको परिणामा धेरै आयोजनाले आफ्ना लगानीकर्तालाई वर्षौंसम्म मुनाफा दिन सकेका छैनन् । यस्तो अवस्थामा बनिसकेका आयोजनाले नेपाल राष्ट्र

बैंकबाट पुनर्कर्जाको सु वधा पाउन सक्ने व्यवस्था छ । यो व्यवस्था सह वत्तीयकरण अन्तर्गत कर्जा लई सञ्चालन गरिएका आयोजनाले प्राप्त गर्न सके ब्याजमा सह लयत प्राप्त हुने थयो ।

वकल्पको रूपमा हाइड्रो इलेक्ट्रि सटी इन्भेष्टमेन्ट एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी (एचआइ ड सएल) ले निजी लगानीबाट बनिसकेका आयोजनालाई पुनर्कर्जा उपलब्ध गराए आयोजनाहरूले सस्तो ब्याजमा ऋण पाउँछन् । यस्तो कर्जाको भुक्तानी अव ध लामो बनाई दिन समूहका अगुवा गुरु न्यौपानेको आग्रह छ । जल वद्युत आयोजनालाई मूल्य अ भबृद्ध कर छुट गरिदिन पनि उनको आग्र छ ।

सौर्य आयोजना

न्यौपानेका अनुसार अ प पावरले अगा ड बढाएका सोलार परियोजनाको समेत निर्माण अगा ड बढाइनेछ । जल वद्युतका साथै कृ ष तथा पर्यटनलाई पनि एकीकृत वकासमा समावेश गर्ने कम्पनीको लक्ष्य छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/५/२५

तल्लो इर्खुवाको निर्माण सुरु, वद्युत उत्पादन गर्न साढे ३ वर्ष लाग्ने

काठमाडौं । भोजपुरस्थित १४.१५ मेगावाटको तल्लो इर्खुवा खोला जल वद्युत आयोजनाको निर्माण सुरु भएको छ । लोवर इर्खुवा खोला हाइड्रो पावर कम्पनीले आयोजनाको निर्माण सुरु गरेको हो । आयोजनाको मुख्य सुरुङ खन्न सुरु गरिएको कम्पनीका अध्यक्ष कुमार पाण्डेले बताए । उनका अनुसार क्रमशः बाँध क्षेत्र र वद्युतगृहको संरचना निर्माणको काम सुरु हुनेछ । अहिले स्वपूँजी लगानीको रकम खर्चैर आयोजनाको काम सुरु गरिएको उनले बताए ।

आयोजना सम्पन्न गरेर २०७९ साउनदेखि वद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । उत्पादन हुने वद्युत निर्माणाधीन २२० केभी कोसी कोरिडोर प्रसारण लाइनको तुम्लिङटार सबस्टेसनमा जोडिनेछ । आयोजनाले वार्षिक ८ करोड युनिट वद्युत उत्पादन गर्नेछ ।

आयोजना सम्पन्न गर्न २ अर्ब २५ करोड लागत अनुमान गरिएको छ । कूल लागतमध्ये १ अर्ब ६० करोड रुपैयाँ व भन्न बैंक तथा वतीय संस्थाले ऋण लगानी गर्नेछन् । बाँकी लगानी स्वपूँजी हुनेछ । स्वपूँजीको २ तिहाई लगानी नेशनल हाइड्रो पावर कम्पनीले गरेको छ ।

आयोजनाको नेपाल वद्युत प्राधकरणले वद्युत खरिद सम्झौता (पपए) गरिसकेको छ । प्राधकरणले हिउँदको ६ महिना ८.४० रुपैयाँ र वर्षा यामको ६ महिना ४.८० रुपैयाँमा आयोजनाको वद्युत खरिद गर्ने गरी पपए गरेको छ । पपएअनुसार आयोजनाले ८ पटकसम्म मूल्यवृद्धि (स्कालेसन) पाउने छ ।

श्रोत : काठमाडौं, २०७६/८/२७

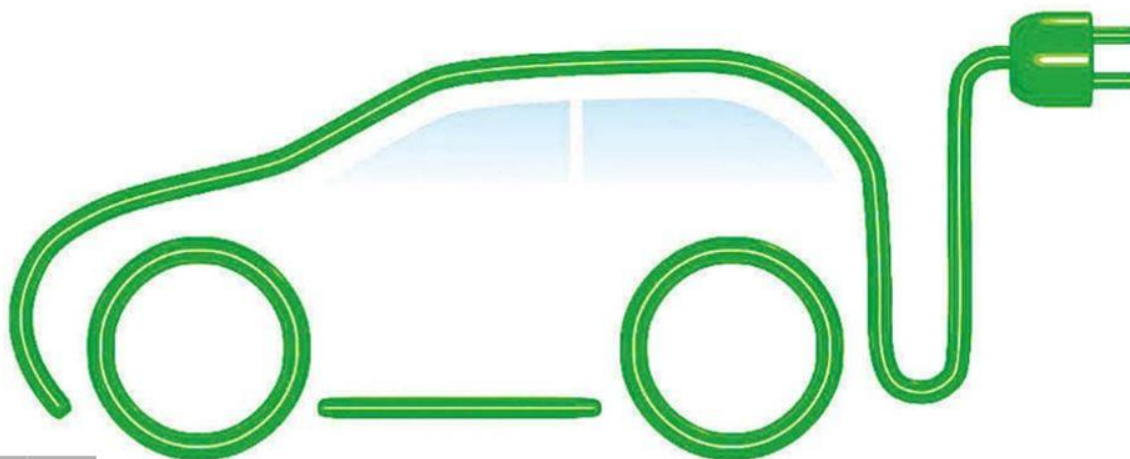
वद्युतीय सवारी आयात घट्दो

काठमाडौं — वद्युतीय सवारी साधनको आयातको संख्या घटेको छ। भन्सार वभागको तीनवर्षे तथ्यांकलाई तुलना गरेर हेर्दा सुरुको वर्षको भन्दा आयातमा आधाले कमी आएको हो।

काठमाडौं उपत्यकाभित्र
छोटो दूरीका लागि
मात्र वद्युतीय सवारी
प्रयोगमा आएको छ,
बाहिर लगेर गाडी चार्ज
गर्न समस्या छ

तीनवर्षे तथ्यांक

वर्ष	सवारी संख्या	रकम (रु. हजारमा)
२०७३/७४	११४८०	७९५८३८
२०७४/	५२३९	७४४९९८
२०७५/७६	४७५०	१४३९३२५

काठमाडौं

SIDDHARTHA
SME
LOAN

अब पूरा हुनेछन् तपाईंका सपनाहरू

हालको कूल पनि शाखामा एसएमई लोनको लागि आजै आवेदन दिन सक्नुहुनेछ।

सम्बन्ध सर्धभरिलाई

SiddharthaBank
Bank for Your Prosperity

आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ११ हजार ४ सय ८० थान सवारी आयात भएकामा २०७४/७५ मा ५ हजार २ सय ३९ भन्दा झैको छ। त्यस्तै आर्थिक २०७५/७६ मा भने ४ हजार ७ सय ५० मात्र सवारी आयात भएको छ। आयात हुने सबैभन्दा बढी तीनपांग्रे सवारी साधन १८ हजार २ सय ६४ एवं कार, जिप र भ्यान ३ हजार २ सय छन्। ठूला सवारी साधन भने आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा मात्र ५ वटा मात्र भित्रिएका छन्। सवारी आयात हुने राष्ट्रमा सबैभन्दा बढी चीन

र भारत छन् भने तेस्रो मुलुकमा कोरिया, बंगालदेश, बेलायत, फ्रान्स, थाइल्यान्ड छन् । यी वर्षमा वभागले ४२ करोड ९१ लाख १४ हजार भन्सार महसुल संकलन गरेको छ ।

रकमका आधारमा आव २०७३/७४ मा ७९ करोड ५८ लाख ३८ हजार रुपैयाँको वद्युतीय सवारी भन्त्याइएको थयो । आव ०७४/७५ मा ७४ करोड ४९ लाख १८ हजार रुपैयाँ र गत वर्ष १ अर्ब ४३ करोड ९३ लाख २५ हजार रुपैयाँको सवारी आयात भएको भन्सार वभागको तथ्यांकमा छ ।

वभागकै तीन वर्षको चौमा सक तथ्यांकलाई हेर्दा वद्युतीय सवारी आयातमा पनि थपघट भएको दे खन्छ । चालु आ र्थक वर्षको तुलनामा आ र्थक वर्ष २०७५/७६ भन्दा केही मात्राले आयातको संख्यामा सुधार भए पनि आव २०७४/७५ को तुलनामा यो संख्या कम हो । चालु आ र्थक वर्षको चौमासमा २ हजार ३ सय ७७ सवारी साधन आयात भए पनि २०७४/७५ मा २ हजार ७ सय ८८ मात्र भन्त्याइएका छन् । गत वर्षको पहिलो चौमासमा यो संख्या घटेर १ हजार ९ सय ४२ मा झरेको छ ।

आव ०७४/७५ को पहिलो चौमासमा ३४ करोड १२ लाख २९ हजार रुपैयाँ, आव ०७५/७६ ३५ करोड ७९ लाख रुपैयाँ र चालु आ र्थक वर्षमा १ अर्ब २७ करोड ७६ लाख ३० हजार रुपैयाँका वद्युतीय सवारी साधन भित्रिएका छन् । यसबाट ३ करोड ६४ लाख ८१ हजार ४ सय ७७ रुपैयाँ भन्सार संकलन भएको छ । वद्युतीय सवारी साधनका ला ग पर्याप्य पूर्वाधार नभएकाले यसको आयातमा प्रभाव परेको र यस्ता साधन उपत्यका भन्त्र मात्र प्रयोगमा रहेकाले अहिलेको बजार मागअनुसार आयात सामान्य रहेको नाडा अटोमोबाइल्स एसो सएसन अफ नेपालका अध्यक्ष शम्भुप्रसाद दाहालले बताए । दाहालले वद्युतीय सवारी अन्य सवारीभन्दा महँगो भएकाले आयात कम हुन सक्ने बताए ।

‘ वश्वमा पहिले नै सुरु भए पनि नेपालमा यो वामे सने अवस्थामा छ, यसका पहिला पर्याप्त पूर्वाधार तयार हुनुपर्छ,’ उनले भने, ‘पेट्रोल र डजेलले चलने गाडीको स्थानमा वद्युतीय सवारी साधनले लन्छ । अबको ३/४ वर्षमा वद्युतीय गाडी मात्र हुन्छन् । यसको मूल्यमा पनि बिस्तारै कमी हुने आशा पनि छ ।’ अहिले उपत्यका भन्त्र छोटो दूरीका ला ग मात्र प्रयोगमा आएको छ । यस्ता सवारी साधन बाहिर लैजान पर्याप्त चार्जिङ स्टेसन चाहिने उनको भनाइ छ । हरेक महिना सबै ब्रान्डका गरी २/३ सय वद्युतीय सवारी बिक्री भइरहेको उनी बताउँछन् ।

‘ वद्युतीय गाडीको माग छ तर त्यसका ला ग चाहिने आवश्यक स र्भस सेन्टर पनि हुनुपर्छ,’ उनले भने, ‘अहिलेको बजार माग भनेको निजी र व्यावसायिक गरेर २८ हजारको मात्र हो । यिनीहरु

गुइने बाटो राम्रो हुनुपर्छ ।' ठूला सवारी साधन अष्ट्यारो बाटाको कारण केहीले मात्र सञ्चालन ल्याए पनि प्रभावकारी नभएको उनको भनाइ छ ।

'२०७३ सालतिर तराईमा चल्ने इरिक्साको आयात धेरै भएको थयो,' भन्सार वभागका सूचना अधिकारी श शर घि मरेले भने, 'अहिले भने बिस्तारै वद्युतीय कारहरूको आयात बढी छ ।'

वद्युतीय तीनपांग्रे सवारी साधनलाई १ प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्छ भने कार, जिप र भ्यानलाई १० प्रतिशत लाग्छ । पूर्ण वद्युतीय सवारीमा ५० प्रतिशत भन्सार महसुलमा छुट छ । वद्युतीय सवारी साधनमा त्यसको क्षमताअनुसार अन्तःशुल्क लाग्ने भए पनि मूल्य अ भवृद्ध कर (भ्याट) नलाग्ने बताए ।

पेट्रो लयम पदार्थको आयातलाई घटाउन वद्युतीय सवारी साधनको आयातलाई बढाउनुपर्ने उनको भनाइ छ । 'यसको आयातले पेट्रो लयम पदार्थका लागू देशबाट बाहिरिएको खर्च कम हुन्छ,' उनले भने, 'स्वदेशकै वद्युत्को उपयोगले व्यापार घाटा पनि कम हुन सक्छ ।' वद्युतीय गाडीको मर्मत खर्च पेट्रो लयम गाडीको भन्दा कम लाग्ने उनको भनाइ छ ।

श्रोत : काठिपुर, २०१६/८/२१

डेढ सय मेगावाट वद्युत् थ पयो

काठमाडौं — चालु आर्थिक वर्षको सुरुवाती चार महिनामा १४७ दशमलव ५ मेगावाट जडत क्षमता भएका वद्युत् आयोजनाहरू राष्ट्रिय प्रणालीमा जोडएको नेपाल वद्युत् प्राधिकरणले जनाएको छ।

प्राधिकरणका अनुसार प्राधिकरण अन्तर्गतका २ र निजी क्षेत्रका ६ वटा गरी ८ वटा वद्युत् आयोजना निर्माण सम्पन्न भई प्रणालीमा जोडएका हुन्। प्राधिकरण अन्तर्गतका आयोजनाको जडत क्षमता ७४ मेगावाट छ भने निजी क्षेत्रका आयोजनाको जडत क्षमता ७३ दशमलव ५ मेगावाट छ। यो अवधमा वद्युत् प्राधिकरणद्वारा सञ्चालित आयोजनाको वतीय प्रगति १०२ प्रतिशत भएको प्राधिकरणले जनाएको छ। यी आयोजनामा पहिलो चौमासकमा १३ अर्ब ११ करोड रुपैयाँ खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकामा १३ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ खर्च भएको प्राधिकरणले जनाएको छ।

प्राधिकरणले चालु आवमा नेपाल सरकारको स्रोतबाट १० अर्ब ३१ करोड र वैदेशिक ऋण तथा अनुदानबाट ४५ अर्ब ३० करोड गरी ५५ अर्ब ६१ करोड रुपैयाँ बजेट पाएको छ।

श्रोत : गोरखापत्र, २०७६/८/२७

वद्युत् आयोजनाको प्रगति दर उच्च

गोरखापत्र समाचारदाता

काठमाडौं, मङ्सिर २७ गते । नेपाल वद्युत् प्राधकरणले वद्युत् उत्पादन, प्रसारण र वतरणका आयोजनामा वत्तीय प्रगति १०१.५२ प्रतिशत र भौतिक प्रगति लक्ष्यको ८६ प्रतिशत गरेको छ । चालू आर्थिक वर्ष २०७६-७७ को पहिलो चार महिनामा १३ अर्ब ११ करोड खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा प्राधकरणले १३ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ खर्च भएको जानकारी दिएको छ । प्राधकरण कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडका अनुसार ठेक्का सम्झौता भएका आयोजनालाई दिइएको अग्रिम भुक्तानी र बहुवर्षीय ठेक्काका आयोजनाको गत सालको बाँकी भुक्तानीले गर्दा वत्तीय प्रगति बढी भएको बताउनुभयो ।

घिसडले वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग, जग्गा अधग्रहण लगायतमा देखाएका समस्या समाधानमा सबै क्षेत्रबाट सहयोग भएकाले आवको बाँकी अवधमा निर्माणाधीन आयोजनाको प्रगति अझै बढ्नेसमेत दाबी गर्नुभयो । प्राधकरणले चालू आवमा सरकारी स्रोतबाट १० अर्ब ३१ करोड र वैदेशिक ऋण तथा अनुदानबाट ४५ अर्ब ३० करोड गरी ५५ अर्ब ६१ करोड रुपैयाँ बजेट पाएको छ । सरकारको स्रोतबाट दिइने रकम कम र वैदेशिक सहायताबाट प्राप्त रकमको हिस्सा बढी हुँदा बजेट कार्यान्वयनमा भने जटिलता देखाएको घिसडले बताउनुभयो ।

वधन्न कारणले रुग्ण बनेका ६० मेगावाटको माथल्लो त्रिशूली ३ ए र १४ मेगावाटको कुलेखानी तेस्रो जल वद्युत् आयोजना चालू आवको पहिलो चौमासकमा निर्माण सम्पन्न भई ७४ मेगावाट वद्युत् थप उत्पादन सुरु भएको छ । यसैगरी, रुग्ण बनेको काबेली करिडोर १३२ केभी प्रसारण लाइन पनि यही अवधमा निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ । उत्पादनतर्फ समीक्षा अवधमा चार अर्ब ४२ करोड खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा तीन अर्ब ३३ करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ । जुन लक्ष्यको तुलनामा खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः ७५.४६ र ७६.६३ प्रतिशत हो । यस अवधमा प्राधकरण र निजी क्षेत्रका छ आयोजनाको ७३.५ गरी १४७.५ मेगावाट वद्युत् प्रणालीमा थप भएको छ । समीक्षा अवधमा प्रसारण लाइनतर्फ छ आयोजनाको एक सय ९३ सर्किट कलोमटर लाइन निर्माण सम्पन्न भएको छ । यस अवधमा सातवटा नयाँ सबस्टेसन निर्माण भएको बताइएको छ । आठवटाको स्तरोन्नति गरिएको छ । वद्युत् प्रसारण र वतरण लाइनतर्फ क्रमशः सात अर्ब ८० करोड र एक अर्ब ९१ करोड वनियोजन गरिएकोमा पहिलो चौमासकमा क्रमशः तीन अर्ब ४६ करोड र चार अर्ब ८३ करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ । प्रसारण लाइनतर्फको खर्च र भौतिक प्रतिशत क्रमशः ४४.७४ र ५३ रहेको

जनाइएको छ । वतरण लाइनतर्फको खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः २५३.५८ र २५४.७० प्रतिशत छ । प्रसारणतर्फ ४००,२२० र १३२ केभी प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसन आयोजना निर्माणाधीन छन् । जल वद्युत् आयोजनाको अध्ययनका लागि ४३ करोड २२ लाख वनियोजन भएकोमा २१ करोड ३७ लाख रुपैयाँ खर्च भएको जनाइएको छ । यसको वतीय खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः ४९.४३ र ५५.९२ प्रतिशत रहेको छ । प्राधकरणले एक हजार ६१ मेगावाटको माथल्लो अरुण, दूधकोसी, माथल्लो मोदी ए, तामाकोसी पाँचौँ जल वद्युत् आयोजनाको वस्तुतः अध्ययन गरिरहेको छ । सहायक कम्पनीमार्फत ४५६ मेगावाटको राष्ट्रिय गौरव माथल्लो तामाकोसी र १४० मेगावाटको तनहुँ जल वद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ । माथल्लो तामाकोसीले यस अवधिमा दुई अर्ब ४६ करोड बजेट खर्च गर्ने लक्ष्य तय गरेकोमा एक अर्ब ७६ करोड रुपैयाँ खर्च गरेको छ । आयोजनाको यस अवधिमा खर्च र सुरुवातको भौतिक प्रगति प्रतिशत क्रमशः ७.२५ र ९९.३० रहेको जनाइएको छ । तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाले समीक्षा अवधिमा ६५ करोड ७५ लाख खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा ४२ करोड ८० लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ । आयोजनाको यस अवधिमा वतीय र सुरुवातको भौतिक क्रमशः ६५.१० र १९.२० प्रतिशत रहेको प्राधकरणले जनाएको छ ।

वद्युत प्राधकरणद्वारा संचालित आयोजनाको वतीय प्रगति १०२ प्रतिशत, चार जिल्लामा पूर्ण वद्युतीकरण

काठमाडौं । नेपाल वद्युत प्राधकरणद्वारा संचालित वद्युत उत्पादन, प्रसारण र वतरणतर्फका आयोजनाहरूको वतीय प्रगति १०१.५२ प्रतिशत रहेको छ । प्राधकरणद्वारा संचालित आयोजनाहरूले चालु आर्थिक वर्ष (आव) २०७६-७७को पहिलो चार महिना साउन, भदौ, असोज र कात्तिकमा १३ अर्ब ११ करोड खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा १३ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ खर्च भएको हो । ती आयोजनाहरूको समग्रमा भौतिक प्रगति लक्ष्यको ८६ प्रतिशत रहेको प्राधकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडले बताए । कार्यकारी निर्देशक घिसडले ठेक्का सम्झौता भएका आयोजनाहरूलाई दिइएको अग्रम भुक्तानी र वहुवर्षीय ठेक्का लागेका आयोजनाहरूको गत सालको बाँकी भुक्तानीले गर्दा वतीय प्रगति बढी भएको जानकारी दिए । 'वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोगमा रहेको प्रक्रियागत झन्जटका कारण सर्जित समस्या, जग्गा अधग्रहणको समस्या, प्रसारण तथा वतरण लाइनमा भइरहेको अवरोधका बावजूत आवको पहिलो चार महिनामा लक्ष्यभन्दा बढी वतीय र भौतिक प्रगति गर्न सफल भएको छौं,' उनले भने । 'वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग, जग्गा अधग्रहण लगायतमा रहेका समस्या समाधान गर्न सबै क्षेत्रबाट तदारुकताका साथ सहयोग भएमा आवको बाँकी अवधमा निर्माणाधीन आयोजनाको प्रगति अझै बढ्ने छ ।' प्राधकरणले चालु आवमा नेपाल सरकारको स्रोतबाट १० अर्ब ३१ करोड र वैदेशिक ऋण तथा अनुदानबाट ४५ अर्ब ३० करोड गरी ५५ अर्ब ६१ करोड रुपैयाँ बजेट पाएको छ । सरकारको स्रोतबाट दिइने रकम कम र वैदेशिक सहायताबाट प्राप्त रकमको हिस्सा बढी हुँदा बजेट कार्यन्वयनमा जटिलता आएको घिसडले बताए । वभन्न कारणले रुग्ण बनेका ६० मेगावाटको माथल्लो त्रिशूली ३ ए र १४ मेगावाटको कुलेखानी तेस्रो जल वद्युत् आयोजना चालु आवको पहिलो चौमासकमा निर्माण सम्पन्न भई ७४ मेगावाट वद्युत् उत्पादन सुरु भएको छ । यसैगरी, रुग्ण बनेको काबेली करिडोर १३२ केभी प्रसारण लाइन पनि यही अवधमा निर्माण सम्पन्न भई संचालनमा आएको छ । उत्पादनतर्फ समीक्षा अवधमा चार अर्ब ४२ करोड खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोका तीन अर्ब ३३ करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ । जुन लक्ष्यको तुलनामा खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः ७५.४६ र ७.६३ प्रतिशत हो । उत्पादनतर्फ जल वद्युत् आयोजनाको निर्माण, सर्वेक्षण लगायतका कार्य पर्दछन् । यस अवधमा प्राधकरणका रनिजी क्षेत्रका ६ आयोजनाको ७.५ गरी १४७.५ मेगावाट वद्युत् प्रणालीमा थप भएको छ । समीक्षा अवधमा प्रसारण लाइनतर्फ ६ आयोजनाको एक सय ९३ सर्कट कलो मटर लाइन निर्माण सम्पन्न भएको छ । यस अवधमा सात वटा नयाँ सबस्टेसन निर्माण सम्पन्न भएका छन् भने आठ वटाको स्तरोन्नति

गरिएको छ । वद्युत् प्रसारण र वतरण लाइनतर्फ क्रमशः सात अर्ब ८० करोड र एक अर्ब ९१ करोड वनियोजन गरिएकोमा पहिलो चौमा सकमा क्रमशः तीन अर्ब ४६ करोड र चार अर्ब ८३ करोड रुपैया खर्च भएको छ । प्रसारण लाइनतर्फको खर्च र भौतिक प्रतिशत क्रमशः ४४.७४ र ५३ छ । वतरण लाइनतर्फको खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः २५३।५८ र २५४।७० प्रतिशत छ । प्रसारणतर्फ ४००, २२० र १३३केभी प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसन आयोजनाहरु निर्माणाधीन छन् । प्रसारण लाइन बाटोको दायाँबायाँमा पर्ने वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग र निजी जग्गाको क्षतिपूर्तिको समस्या, रुट परिवर्तन गर्न माग गर्दै स्थानीयको अवरोध, ऐलानी जग्गाको उपयोग गर्दा मुआब्जा दिने-नदिने नीतिगत अन्यायलता लगायत प्रसारण लाइन आयोजना निर्माण व्यहोरिरहेका साझा समस्या रहेको कार्यकारी निर्देशक घि सडले उल्लेख गरे । उनले सबै आयोजना यस्तै समस्याले जे लएको जानकारी दिए । 'जग्गा अ धग्रहणका ला ग प्रारम्भिक अ धकृत तोक्न पनि मन्त्रिपरिषद् लैजानु पर्ने अवस्था छ, यसबाट जग्गा अ धग्रहणमा समस्या उत्पन्न भएको छ, समस्यालाई समाधान गर्न सम्बन्धित निकायबाट सहजीकरणको अवश्यकता छ,' उनले थपे । जल वद्युत् आयोजनाको अध्ययनका ला ग ४३ करोड २२ लाख वनियोजन भएकोमा २१ करोड ३७ लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ । जसको खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः ४९.४३ र ५५.९२ प्रतिशत छ । प्रा धकरणले १०६१ मेगावाटको मा थल्लो अरुण, दूधकोसी, मा थल्लो मोदी ए, तामाकोसी पाँचौँ जल वद्युत् आयोजनाको वस्तुत अध्ययन गरिरहेको छ । सहायक कम्पनीमार्फत ४५६ मेगावाटको राष्ट्रिय गौरवको मा थल्लो तामाकोसी र १४० मेगावाटको तनहुँ जल वद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ । मा थल्लो तामाकोसीले यस अव धमा दुई अर्ब ४६ करोड बजेट खर्च गर्ने लक्ष्य तय गरेकोमा एक अर्ब ७६ करोड रुपैयाँ खर्च गरेको छ । आयोजनाको यस अव धको खर्च र सुरुवाटको भौतिक प्रगति प्रतिशत क्रमशः ७.२५ र ९९।३० छ । तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाले समीक्षा अव धमा ६५ करोड ७५ लाख खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा ४२ करोड ८० लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ । आयोजनाको यसअव धको वतीय र सुरुदे खको भौतिक क्रमशः ६.१० र १.२० प्रतिशत छ । चालु आवमा वद्युत् चुहावट १.५ प्रतिशतमा झार्ने लक्ष्य राखेको प्रा धकरणले समीक्षा अव धमा १४.१६ प्रतिशतमा झारेको छ । यस आवमा ४० जिल्लालाई पूर्ण वद्युतीकरण भएको घोषणा गर्ने लक्ष्य राखेको प्रा धकरणले चार महिनामा काठमाडौँ, भक्तपुर, पर्वत र स्याङजामा पूर्ण वद्युतीकरण गरेको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/५/२७

एउटै खोलामा २३ अर्ब लगानी

दोर्दी खोलामा निर्माणाधीन व भन्न ५ आयोजनामा स्थानीय र निजी क्षेत्रको लगानी

लमजुङको दोर्दी खोलामा स्थानीय र निजी क्षेत्रको अर्बौंको लगानीमा जल वद्युत् आयोजनाहरू निर्माण भइरहेका छन्। दोर्दी खोलामा अहिले ५ जल वद्युत् आयोजना निर्माणाधीन छन्, यी आयोजनामा २३ अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी लगानी भएको छ। यस खोलामा निर्माणाधीन ५ आयोजना निर्माण सम्पन्न भएपछि १ सय २५ मेगावाट बिजुली उत्पादन हुनेछ।

यहाँ निर्माण भएका आयोजनाबाट एक वर्षदेखि पाँच वर्ष भित्र वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ। एउटै खोलामा भित्रिएको अर्बौं लगानीले स्थानीयमा रोजगार, व्यापार र विकासका ढोका खुलेका छन्। गाउँ-गाउँमा सडक, पुल, सामुदायिक भवन, वद्यालय सुधार, सँचाइ, खानेपानी तथा कृषि उत्पादनमा सहयोग पुगेपछि स्थानीय खुसी बनेका छन्। 'एउटै खोलामा भित्रिएको अर्बौं लगानीले भविष्यमा हाम्रो ठाउँ कायापलट हुनेमा हामी विश्वस्त छौं,' दोर्दी गाउँपालिकाका अध्यक्ष ओमबहादुर गुरुङले भने, 'हाम्रा लागि यो सकारात्मक अवसर हो।'

दोर्दी खोलामा हिमालयन पावर पार्टनरले निर्माण गरेको २७ मेगावाटको दोर्दी खोला र लबर्टी इनर्जीले मटेडले निर्माण गरेको २५ मेगावाटको माथिल्लो दोर्दी 'ए' जल वद्युत्को निर्माण अब एक वर्ष भित्र पूरा हुने अवस्थामा छन्। यी आयोजनाको निर्माण ९० प्रतिशतभन्दा बढी पूरा भएको प्रवर्द्धकले जनाएका छन्। त्यस्तै दोर्दी करिडोरमै रहेको छ्याङ्दी खोलामा यसअघि २ मेगावाटको छ्याङ्दी जल वद्युत् आयोजना निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ।

प्रवर्द्धक छ्याङ्दी खोला हाइड्रोपावर कम्पनीले सोही खोलामा ४ मेगावाटको अर्को जल वद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ। आयोजनाले एक वर्षदेखि आयोजनाको निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाएको छ। यस्तै, पपुल्स हाइड्रो पावरले निर्माण गरेको ५४ मेगावाटको सुपर दोर्दी 'ख'को ५५ प्रतिशत र दोर्दी खोला जल वद्युत् कम्पनीले निर्माण गरिरहेको १२.१ मेगावाटको दोर्दी-१ को निर्माण ७० प्रतिशत पूरा भएको छ। सबै आयोजनामा २३ अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी लगानी भएको छ।

यस्तो छ आयोजनाको प्रगति

दोर्दी करिडोरको सबैभन्दा माथिल्लो तटमा पपुल्स हाइड्रो पावरले सुपर दोर्दी 'ख' (५४ मेगावाट) आयोजना निर्माण गरिरहेको छ। आयोजनाको निर्माण करिब ५५ प्रतिशत पूरा भएको कम्पनीले

जनाएको छ । झन्डै ९ कलो मटर सुरुङमध्ये ५ कलो मटर पूरा भएको आयोजनाका निर्देशक अर्जुन गौतमले बताए । कुल ८ अर्ब ८० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको आयोजनाबाट ०७७ असार भन्ने वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । तर, साउन ८ को बाढीका कारण केही समय आयोजनाको निर्माण कार्य पर धके लने भएको छ । उक्त आयोजनामा प्रभा वत क्षेत्रका बा सन्दा र जिल्लावासीले मात्रै २७ करोड रुपैयाँ लगानी गरेका छन् ।

२७ मेगावाटको दोर्दी खोला जल वद्युत् आयोजना ०७६ भदौ १५ गतेबाट वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्यका साथ निर्माण भए पनि भूकम्प, नाकाबन्दी र बाढीका कारण निर्माणमा ढिलाइ भएको हो । ३ अर्ब ८६ करोड लगानीमा निर्माण भएको आयोजना ०७७ चैत मसान्तसम्म वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य आयोजनाको रहेको छ । २७ मेगावाट क्षमताको दोर्दी खोला जल वद्युत् आयोजनामा गैरआवासीय नेपाली संघ (एनआरएन) ३६ र स्थानीय सर्वसाधारणको ३० प्रतिशत र आइएमई गुपको ३४ प्रतिशत लगानी छ ।

लबर्टी इनर्जीले निर्माण गरिरहेको मा थल्लो दोर्दी 'ए' २५ मेगावाटको निर्माणकार्य करिब ९७ प्रतिशत पूरा भएको आयोजनाले जनाएको छ । साबिकको ढोडेनी-७ तल्लो समीस्थित लोदो खोलाको दोभानमा बाँध बाँधेर झन्डै ५ कलो मटर तल ढोडेनी-४ मालेबगरमा निर्माण गरिने वद्युत्गृहमा पानी खसा लनेछ । कुल ४ अर्ब ६३ करोड लगानीमा यस आयोजना निर्माण था लएको हो । आयोजना ०७५ मं सरमा सक्ने लक्ष्यका साथ काम सुरु भए पनि भूकम्प र बाढीका कारण वद्युत् उत्पादनको मति पर धके लएको आयोजनाले जनाएको छ ।

दोर्दी खोलामै लमजुङ वद्युत् विकास कम्पनी (लेङ्को) को सहायक कम्पनी दोर्दी खोला जल वद्युत् कम्पनीले दोर्दी-१ (१२.१ मेगावाट) आयोजना निर्माण गरिरहेको छ । आयोजनास्थल पूर्वी लमजुङको ढोडेनी, फलेनी र बन्सार गाउँमा पर्छ । साढे २.५ कलो मटर भू मगत सुरुङ र ७ सय मटर लामो पेनस्टक पाइपमार्फत ल्याइएको पानी वद्युत्गृहमा खसा लनेछ । झन्डै २ अर्ब ३९ करोडको लागतमा निर्माण गरिने सो आयोजना ०७७ माघमा निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ ।

दोर्दी करिडोरमै रहेको छ्याङ्दी खोलामा यसअघि २ मेगावाटको छ्याङ्दी जल वद्युत् आयोजना निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ । प्रवर्द्धक छ्याङ्दी खोला हाइड्रोपावर कम्पनीले सोही खोलामा ४ मेगावाटको अर्को जल वद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ । उक्त आयोजना ८० करोडभन्दा बढी लगानीमा निर्माण भइरहेको आयोजनाले जनाएको छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७६/८/२७

उद्योगीबाट वद्युत प्रा धकरणले लंदै आएको डे डकेटेड महशुल समायोजन गर्ने आयोगको तयारी

काठमाडौं । वद्युत महशुल निर्धारण आयोगले डे डकेटेड र ट्रंकलाइनको महशुल शुल्क समायोजन गर्ने भएको छ । आयोगका पदा धकारी र व्यवसायीबीच शुक्रबार भएको छलफलमा आयोगले नयाँ महशुल दरमा समायोजन गर्ने प्रतिवद्धता जनाएको हो ।

नेपाल वद्युत प्रा धकरणले नयाँ महशुल दर निर्धारणका ला ग आयोगमा प्रस्ताव गरिसकेको छ । सो प्रस्तावको अध्ययन गरिहेको आयोगका सदस्य तथा प्रवक्ता रामप्रसाद धतालले बताए । 'उद्योगीहरू आउनु भएको थयो, हामीले नयाँ महशुल दरमा समायोजन गरिने जानकारी गराएका छौं' धतालले क्या पटल नेपाललाई भने ।

लोडसे डड हटेर वद्युत निय मत रुपमा आपूर्ति भएपछि उद्योगीहरूले डे डकेटे शुल्क खारेजको माग गर्दै आएका छन । प्रा धकरणले २० प्रतिशत बढी शुल्क लने गरी डे डकेटेड लाइनको नयाँ महशुल दर स्वीकृतिका ला ग आयोगमा प्रस्ताव गरेको छ । हाल उद्योगीले डे डकेटेड लाइन लएवापत ६५ प्रतिशत बढी शुल्क वद्युत प्रा धकरणलाई बुझाइरहेका छन ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/५/२७

संगटी-लामासाँघु लाइन नबन्दा ४१ मेगावाट खेर फाल्दै, देशको वद्युत बगाएर भारतबाट कन्ने ?

काठमाडौं । नेपाल वद्युत प्रा धकरणले संगटी-लामासाँघु प्रसारण लाइन समयमै निर्माण नगर्दा त्यस क्षेत्रमा निर्माणाधीन ३ आयोजनाको ४१ मेगावाट वद्युत खेर जाने भएको छ । निर्माणलाई तीव्रता दिएको भने पनि स्थानीयबासीका कारण काम अगाडि नबढ्दा आयोजना पूरा हुँदासम्म प्रसारण लाइन तयार हुने अवस्था देखिएको छैन । यही कारण दोलखामा निर्माणाधीन २५ मेगावाटको संगटी, ११ मेगावाटको तल्लो खारे खोला र ५ मेगावाटको घट्टे खोलाको वद्युत खेर जाने अवस्था छ । उल्लेखित तीन वटै आयोजनाको निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको प्रवर्द्धकहरूले जानकारी दिएका छन् । मंसिर अन्त्यसम्म सबै काम सकेर पुस दोस्रो सातासम्म परीक्षण उत्पादन गर्ने तयारी भइरहेको संगटीका एक कर्मचारीले बताए । यता प्रा धकरणले भने चालू आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा मात्र ती आयोजना पूरा हुने दाबी गरिरहेको छ । प्रा धकरणको यस्तै हचुवा र आधारहीन कुराकै कारण निजी क्षेत्रले ठूलो नोक्सानी बेहोर्नुपरिरहेको खारे खोलाका एक उच्च अधिकारीले बताए । खारे खोला र घट्टे खोलाबाट पनि पुस १५ भित्र परीक्षण उत्पादन गर्ने योजना छ । झन्डै एक दशकदेखि निर्माण भइरहेको प्रसारण लाइन पूरा हुने सम्भावना देखिँदैन । प्रा धकरण भने भारतीय ठेकेदार अरावली इन्फ्रा पावरले काममा ढिला गरेको भनेर उम्किन गरेको छ । दोलखाको संगटीदेखि सन्धुपाल्चोकको लामासाँघुसम्म ४० किलो मटर निर्माण गर्नुपर्ने प्रसारण लाइनका लागि १ सय २५ टावर निर्माण गर्नुपर्छ । यसमध्ये अहिलेसम्म १ सय १८ वटाका लागि जग खनिएको र करिब ९० वटा टावर ठड्याइएको र २२ किलो मटर तार तानिएको प्रा धकरणले जानकारी दिएको छ । ७ वटा टावर गाड्न अहिलेसम्म जग खनिएको छैन । र, स्थानीयस्तरमा उत्पन्न ववादको निकास पनि खोजिएको छैन । यही कारण वद्युत उत्पादन भए पनि जोड्ने ठाउँ नहुँदा खेर फाल्नुपर्ने अवस्था रहेको घट्टे खोलाका एक इन्जिनियरले बताए । प्रसारण लाइनको काम समयमै पूरा गर्न ठेकेदारलाई दबाव दिइएको प्रा धकरण प्रसारण निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक ब्रजभुषण चौधरीले बताए । 'ठेकेदारलाई दबाव दिइएको छ, उसले पनि काम सक्छु भनेको छ,' उनले भने, 'यद्यपि, भनेकै समयमा लाइन तयार नहुन सक्छ ।' ठेकेदारले काम नगरेपछि ठेक्का तोडेर नयाँ प्रक्रियामा जाने तयारी भइरहँदा निजी क्षेत्रकै आग्रहमा पुरानै ठेकेदारबाट गराउनु परेको चौधरीले बताए । 'प्रवर्द्धकहरूले नै नयाँ प्रक्रियामा जाँदा झन्डै ढिला हुने भन्दै ठेक्का तोड्न दिएनन्,' उनले भने, 'नत्र कार्यकारी निर्देशकज्यूले नयाँ ठेक्का गर्ने भन्नुभएको थियो ।' प्रसारण लाइनको काम ढिलो हुनुमा प्रवर्द्धकहरू पनि जिम्मेवार रहेको उनको भनाइ छ । यो प्रसारण लाइनमा जोड्ने उल्लेखित ३ आयोजना बाहेक २४.१ मेगावाटको खारे खोला, ४० मेगावाटको खानी खोला-१ लगायत

आधा दर्जन आयोजना छन् । सँग ४ पटक ठेक्का सम्झौता न वकरण गरेको छ । चौथो पटक थ पएको म्याद २०७५ जेठमा स कँदैछ । यो अव धमा पनि प्रसारण लाइन पूरा नहुने निश्चित छ । २०६७ सालबाट निर्माण था लएको प्रसारण लाइन सुरुका २ वर्ष तीव्र गतिमा अघि बढेको थयो । २०६९ दे ख २०७३ चैतसम्म आ र्थक संकटको कारण देखाउँदै ठेकेदारले पूर्णरूपमा निर्माण रोक्यो । यसबिचमा प्रा धकरणले ठेक्का सम्झौता तोडेर नयाँ ठेकेदार नियुक्त गर्ने तयारी थालेको थयो । यसअघि प्रा धकरणकै ढिलाईले समयमा काबेली कोरिडोर निर्माण नहुँदा पाँथरमा निर्माण भएको १४.९ मेगावाट हेवा 'ए' को ६ महिना खेर गएको थयो । वद्युत खेर जाँदा करिब ४० करोड रुपैयाँ आम्दानी गुमेको प्रवर्धकको दाबी छ । यता २ वर्षदे ख ६.४ मेगावाटको टुंगुनःठोस्ने खानी खोलाको सबै वद्युत प्रणालीमा जो डएको छैन । यही कारण करिब ३४ करोड रुपैयाँ आम्दानी गुमाउनु परेको खानी खोला हाइड्रो पावरले जानकारी दिएको छ । हिउँदमा उत्पादन हुने वद्युत देशका ला ग अमृतसमान हो । तर, यसमा सरकार तथा प्रा धकरणको संवेदनशीलता दे खएको छैन । हिउँद लागेपछि भारतबाट वद्युत आयात बढाउनुपर्छ । तर, स्वदेशमै उत्पादन भएको वद्युत खेर फाल्नुपर्ने वडम्बना दे खएको छ । प्रा धकरण प्रसारण लाइन निर्माणमा खटिनुभन्दा भारतबाट वद्युत आयात गर्नमै रमाइरहेको पनि प्रवर्धकहरूको गुनासो छ । अर्थतन्त्रको चक्रमै प्रत्यक्ष असर पर्ने अवस्थालाई प्रा धकरण ठेकेदारको ठाउकोमा दोष थुपारेर पन्छिन खोजेको छ । समयमा प्रसारण लाइन तयार नहुँदा वद्युत बिक्रीबाट प्रवर्धकले गुमाउने आम्दानी पहिलो नोक्सान हो । आम्दानी नभएपछि बैंकलाई तिर्नुपर्ने साँवा-च्याज बढ्दै जान्छ । योसँगै तो कएको वद्युत उपभोक्तालाई बेचन नपाएपछि प्रा धकरणलाई आ र्थक नोक्सानी थ पनेछ । अझ भारतबाट वद्युत आयात बढाउनुपर्दा झन् ठूलो आ र्थक व्ययभार थ पन्छ । सुपर सक्सको आयोजना संगटीको वद्युत कन्न नसके प्रा धकरणले ४५ प्रतिशतसम्म क्षतिपूर्ति तिर्नुपर्छ । संगटीबाट वा र्षक ७ करोड रुपैयाँ आम्दानी हुने प्रक्षेपण गरिएको छ । यसको आधारमा वद्युत कन्न नसके प्रा धकरणले वर्षको ३१ करोड ९५ लाख रुपैयाँ (मा सक साढे २ करोड रुपैयाँभन्दा बढी) तिर्नुपर्छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७६/८/२९

जल वद्युतमा निजी लगानी बढ्दो, ६३३ मेगावाट वद्युत् उत्पादन, २८००

मेगावाटका आयोजना निर्माण धन

काठमाडौं । जल वद्युतमा निजी क्षेत्रको लगानी बढ्दै गएको छ । निजी लगानीमा साना र ठुला गरी ८९ आयोजना सम्पन्न भई ६३३ मेगावाट बिजुली उत्पादन भएको छ ।

यी आयोजना सम्पन्न गर्न निजी क्षेत्रबाट १ खर्ब २० अर्ब रुपैयाँ भन्दा बढी लगानी भइसकेको छ । प्रतिमेगावाट वद्युत् उत्पादन लागत २० करोड रुपैयाँका दरले हिसाव गर्दा यो रकम निजी लगानी भएको देखाएको छ ।

सरकारले जल वद्युतमा आफ्नो लगानी घटाइ निजी क्षेत्रलाई अघि बढाएपछि उत्पादन बढेको हो । वदेशी लगानीमा ६० मेगावाटको मा थल्लो खम्ती, ४५ मेगावाटको मा थल्लो भोटेकोसी, ५० मेगावाटको मा थल्लो मस्याङ्दी ए र २५ मेगावाटको मादी-१ जल वद्युत आयोजना छन् । यस्तै वदेशी लगानीमा झण्डै आधा दर्जन आयोजना निर्माण धन अवस्थामा छन् ।

यस्तै निजी क्षेत्रकै लगानीमा हालसम्म २ हजार ८०५ मेगावाट क्षमताका ११६ ओटा जल वद्युत आयोजना निर्माणाधीन अवस्थामा छन् । ती आयोजनामा निजी क्षेत्रको अर्बौं रुपैयाँ ठूलो लगानी भइरहेको छ । आगामी ५ वर्ष भित्र ती सबै आयोजना सम्पन्न हुने चरणमा रहेको नेपाल वद्युत प्राधकरणका प्रवक्ता प्रवल अधिकारीले बताए ।

२ हजार ६०० मेगावाटका आयोजनाको वद्युत् खरिदबिक्री सम्झौता (पीपीए) भएर निर्माणको चरणमा जाने अवस्थामा रहेका छन् । ती आयोजनाको वतीय व्यवस्थापन हुने चरणमा रहेको स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक संस्था (इपान) ले जनाएको छ । लगानीकर्ताले आयोजनालाई लगानी जुटाउन बैंक तथा वतीय संस्थासंग छलफल गरिरहेका छन् ।

हालसम्म वद्युत् प्राधकरणका सहायक कम्पनी र निजी क्षेत्रबाट १ हजार २८० मेगावाट वद्युत् ग्रीडमा जोडिएको छ । जसमा ठूलो योजनामा निजी क्षेत्रको छ । साउनयता ८९ मेगावाट बिजुली थप भइसकेको छ ।

सरकारले चालु आर्थिक वर्षमा ४५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोसी, १११ मेगावाटको रसुवागढीलगायत दुई दर्जन आयोजना सम्पन्न गरी प्रणालीमा १ हजार मेगावाट बिजुली थप्ने योजना सार्वजनिक गरेको छ । वद्युत प्राधकरण आफैले लगानी नगरी सहायक कम्पनीबाट जल वद्युत आयोजना निर्माण थालेको छ ।

निजी क्षेत्रले सुरुवाती चरणमा अघि बढाएको २५ ओटा जल वद्युत् आयोजनाको अवस्था भने नाजुक छ । ती आयोजनालाई रूग्ण घोषित गरी सरकारीले सहयोग गर्नुपर्ने निजी क्षेत्रको माग छ । ती आयोजनामा निजी क्षेत्रको झन्डै ३६ अर्ब रुपैयाँ स्वपूँजी लगानी भइसकेको छ ।

सरकारले दश बर्षमा १० हजार मेगावाट वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य लएको छ । सो लक्ष्य हा सल गर्न निजी क्षेत्रको लगानीका आयोजना बन्नुपर्छ । त्यसका ला ग सरकारले समयमै प्रसारण लाइन निर्माण, कम ब्याजदरमा कर्जा प्रवाह, मे सन तथा उपकरण खरिद भन्सारमा छुट, पेनाल्टी खारेज र पीपीए दरमा नीतिगत व्यवस्था गर्नुपर्ने इपानका उपाध्यक्ष कुमार पाण्डेले बताए ।

वगतमा ऊर्जामा निजी क्षेत्रको लगानी उत्साहजनक भएपनि आगामी दिनमा भने लगानी गर्न निकै चुनौतीपूर्ण अवस्था आएको पाण्डेले बताए ।
' वगतमा निजी क्षेत्रको लगानी आक्रामण थयो ।

भ वष्यको भने चुनौतीपूर्ण छ' उनले थपे, 'त्यसमा वद्युतको बजार, प्रसारण लाइन निर्माणको ढिलाइ, ब्याजदर, बन-जग्गाको समस्या पुराना समस्यानै चुनौतीका आधार हुन् । यसमा सरकारले नीतिगत रूपमा सहजीकरण गर्नुपर्छ ।'

अझै पनि बैंकको ब्याजदर १४ प्रतिशत रहेको निजी क्षेत्रको भनाई छ । यसले गर्दा आयोजना आर्थिक रूपमा संभाव्य नहुने उनीहरूको भनाई छ । जल वद्युत आयोजनाको लागत बढेपछि कम्पनीहरूले निष्कासन गरेको प्राथमक सेयर (आईपीओ) बिक्री नहुने अवस्था आएको छ ।

सरकारले दशबर्षमा १० हजार मेगावाट वद्युत् उत्पादन गर्ने लएको लक्ष्य निजी क्षेत्रको योगदान बिना सफल नहुने उनको भनाइ छ ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/८/२९

नेपाल वद्युत् प्रा धकरणका आयोजनाको वतीय प्रगति १०२ प्रतिशत

काठमाडौं - नेपाल वद्युत् प्रा धकरणद्वारा सञ्चालित वद्युत् उत्पादन, प्रसारण र वतरणतर्फका आयोजनाहरूको वतीय प्रगति १०१.५२ प्रतिशत रहेको छ। प्रा धकरणद्वारा सञ्चालित आयोजनाहरूले चालू आर्थिक वर्ष (आव) २०७६-७७ को पहिलो चार महिना साउन, भदौ, असोज र कात्तिकमा १३ अर्ब ११ करोड खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा १३ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ खर्च भएको हो।

ती आयोजनाहरूको समग्रमा भौतिक प्रगति लक्ष्यको ८६ प्रतिशत रहेको प्रा धकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडले बताए। कार्यकारी निर्देशक घिसडले ठेक्का सम्झौता भएका आयोजनाहरूलाई दिइएको अग्रिम भुक्तानी र बहुवर्षीय ठेक्का लागेका आयोजनाहरूको गत वर्षको बाँकी भुक्तानीले गर्दा वतीय प्रगति बढी भएको जानकारी दिए। 'वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोगमा रहेको प्रक्रियागत झन्झटका कारण सर्जित समस्या, जग्गा अधग्रहणको समस्या, प्रसारण तथा वतरण लाइनमा भइरहेको अवरोधका बाबजुद आवको पहिलो चार महिनामा लक्ष्यभन्दा बढी वतीय र भौतिक प्रगति गर्न सफल भएका छौं,' उनले भने, 'यी समस्या समाधान गर्न सबै क्षेत्रबाट तदारुकताका साथ सहयोग भए आवको बाँकी अवधमा निर्माणाधीन आयोजनाको प्रगति अझै बढ्नेछ।'

प्रा धकरणले चालू आवमा नेपाल सरकारको स्रोतबाट १० अर्ब ३१ करोड र वैदेशिक ऋण तथा अनुदानबाट ४५ अर्ब ३० करोड गरी ५५ अर्ब ६१ करोड रुपैयाँ बजेट पाएको छ। सरकारको स्रोतबाट दिइने रकम कम र वैदेशिक सहायताबाट प्राप्त रकमको हिस्सा बढी हुँदा बजेट कार्यान्वयनमा जटिलता आएको घिसडले बताए।

व भन्न कारणले रुग्ण बनेका ६० मेगावाटको माथल्लो त्रिशूली ३ ए र १४ मेगावाटको कुलेखानी तेस्रो जल वद्युत् आयोजना चालू आवको पहिलो चौमासकमा निर्माण सम्पन्न भई ७४ मेगावाट वद्युत् उत्पादन सुरु भएको छ। यसैगरी, रुग्ण बनेको काबेली करिडोर १३२ केभी प्रसारण लाइन पनि यही अवधमा निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ। उत्पादनतर्फ समीक्षा अवधमा चार अर्ब ४२ करोड खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा तीन अर्ब

३३ करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ। जुन लक्ष्यको तुलनामा खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः ७९.४६ र ७६.६३ प्रतिशत हो। उत्पादनतर्फ जल वद्युत् आयोजनाको निर्माण, सर्वेक्षणलगायतका कार्य पर्दछन्। यस अवधमा प्राधकरणका र निजी क्षेत्रका ६ आयोजनाको ७३.५ गरी १४७.५ मेगावाट वद्युत् प्रणालीमा थप भएको छ।

समीक्षा अवधमा प्रसारण लाइनतर्फ ६ आयोजनाको एक सय ९३ सर्कट कलोमटर लाइन निर्माणसम्पन्न भएको छ। यस अवधमा सातवटा नयाँ सबस्टेसन निर्माण सम्पन्न भएका छन् भने आठवटाको स्तरोन्नति गरिएको छ। वद्युत् प्रसारण र वतरण लाइनतर्फ क्रमशः सात अर्ब ८० करोड र एक अर्ब ९१ करोड वनियोजन गरिएकोमा पहिलो चौमासकमा क्रमशः तीन अर्ब ४६ करोड र चार अर्ब ८३ करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ। प्रसारण लाइनतर्फको खर्च र भौतिक प्रतिशत क्रमशः ४४.७४ र ५३ छ। वतरण लाइनतर्फको खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः २५३.५८ र २५४.७० प्रतिशत छ। प्रसारणतर्फ ४००, २२० र १३२ केभी प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसन आयोजनाहरू निर्माणाधीन छन्।

प्रसारण लाइन बाटोको दायँबायाँमा पर्ने वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग र निजी जग्गाको क्षतिपूर्तिको समस्या, रुट परिवर्तन गर्न माग गर्दै स्थानीयको अवरोध, ऐलानी जग्गाको उपयोग गर्दा मुआब्जा दिने-नदिने नीतिगत अन्योललगायत प्रसारण लाइन आयोजनाले व्यहोरिरहेका साझा समस्या रहेको कार्यकारी निर्देशक घिसडले उल्लेख गरे। उनले सबै आयोजना यस्तै समस्याले जेलएको जानकारी दिए।

‘जग्गा अधग्रहणका लागि प्रारम्भिक अधकृत तोक्न पनि मन्त्रिपरिषद्मा लैजानुपर्ने अवस्था छ, यसबाट जग्गा अधग्रहणमा समस्या उत्पन्न भएको छ, समस्यालाई समाधान गर्न सम्बन्धित निकायबाट सहजीकरणको आवश्यकता छ,’ उनले भने।

जल वद्युत् आयोजनाको अध्ययनका लागि ४३ करोड २२ लाख वनियोजन भएकोमा २१ करोड ३७ लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ। जसको खर्च र भौतिक प्रगति क्रमशः ४९.४३ र ५५.९२ प्रतिशत हो। प्राधकरणले १०६१ मेगावाटको माथल्लो अरुण, दूधकोसी, माथल्लो मोदी ए, तामाकोसी पाँचौँ जल वद्युत् आयोजनाको वस्तुतः अध्ययन गरिरहेको छ।

सहायक कम्पनीमार्फत ४५६ मेगावाटको राष्ट्रिय गौरवको माथल्लो तामाकोसी र १४० मेगावाटको तनहुँ जल वद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ। माथल्लो तामाकोसीले यस अवधमा दुई अर्ब ४६ करोड बजेट खर्च गर्ने लक्ष्य तय गरेकोमा एक अर्ब ७६ करोड रुपैयाँ

खर्च गरेको छ। आयोजनाको यस अवधको खर्च र सुरुवाटको भौतिक प्रगति प्रतिशत क्रमशः ७.२५ र ९९.३० छ।

तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाले समीक्षा अवधमा ६५ करोड ७५ लाख खर्च गर्ने लक्ष्य राखेकोमा ४२ करोड ८० लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ। आयोजनाको यसअवधको वत्तीय र सुरुदे खको भौतिक क्रमशः ६५.१० र १९.२० प्रतिशत छ।

चालू आवमा वद्युत् चुहावट १४.५ प्रतिशतमा झार्ने लक्ष्य राखेको प्राधकरणले समीक्षा अवधमा १४.१६ प्रतिशतमा झारेको छ। यस आवमा ४० जिल्लालाई पूर्ण वद्युतीकरण भएको घोषणा गर्ने लक्ष्य राखेको प्राधकरणले चार महिनामा काठमाडौँ, भक्तपुर, पर्वत र स्याङ्जामा पूर्ण वद्युतीकरण गरेको छ।

श्रोत : बिजखबर, २०१६/८/३०

कालंगागाडको ७६ प्रतिशत निर्माण पूरा, ९ महिनामा वद्युत उत्पादन

काठमाडौं । बझाङको कालंगा बे सनमा निर्माणाधीन १५.३३ मेगावाटको कालंगागाड जल वद्युत आयोजना ७६ प्रतिशत पूरा भएकाे छ । कालंगा हाइड्रो कम्पनीले निर्माण गरिरहेको आयोजना अन्तिम चरणमा पुगेकाे हाे । बालुवा थगाउने पाेखरीबाहेक बाँध क्षेत्रका संरचनाकाे काम स कएकाे आयोजना संयाेजक सुनिल रेग्मीले बताए । उनका अनुसार मुख्य सुरुङ ८६ प्रतिशत स कएकाे छ । ३ हजार ६ सय ५० मटर लामाे सुरुङ ३ हजार १ सय ५० मटर खनिएकाे हाे । बाँकी सुरुङ चैत्र भत्र सम्पन्न गरिने उनले बताए । आयोजनाकाे ४ सय मटर लामाे पेनस्टक पाइप राख्न सुरु गरिएकाे छ । यसअघि नै सम्पन्न भएकाे १ सय ९० मटर पेनस्टक सुरुङ भत्र पनि पाइप रा खने उनले बताए । वद्युतगृहकाे ७० प्रतिशत निर्माण पूरा भइसकेकाे छ । वद्युतगृहमा पुस दाेसाे सातादे ख इलेक्ट्राेमेकानिकल उपकरण जडान सुरु गर्ने तयारी भइरहेकाे छ । आयोजनाबाट २०७७ साउन मसान्तदे ख वद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । यसअघि आगामी चैत मसान्तबाट वद्युत उत्पादन सुरु गर्ने ता लका भए पनि सुरुङकाे कमजाेर भाेगाे लक अवस्थाका कारण निर्माण प्रभा वत हुँदा अव ध लम्बिएकाे हाे । वद्युत उत्पादनकाे ता लका प्रभा वत हुँदा निर्माण लागतसमेत बढेकाे छ । अब आयोजना सम्पन्न हुँदा ३ अर्ब ३ कराेड रुपैयाँ खर्च हुनेछ । यसअघिकाे अनुमानित लागत २ अर्ब ८० कराेड रुपैयाँ थयाे । एनएमबी बैंकको अगुवाइमा आयोजनामा ६ बैंकले लगानी गरेका छन् । बैंकले कूल लागतको ७५ प्रतिशत ऋण लगानी गरेका छन् । २५ प्रतिशत स्वपुँजी लगानी छ । आयोजनाले उत्पादन गर्ने वद्युत १३२/३३ केभी बलाँच सबस्टेसनमा जो डनेछ । सबस्टेसनसम्म आवश्यक प्रसारण लाइन ४० प्रतिशत पूरा भएकाे छ । कालंका बे सनमा एकै समूहका ३ आयोजना निर्माण भइरहेकाले एउटै प्रसारण लाइनमार्फत बलाँच सबस्टेसनसम्म ल गने कम्पनीले जनाएकाे छ ।

श्रोत : अञ्जलीपोष्ट, २०७६/८/३०

प्रदेश १ मा वद्युतीय रेलमार्ग

वराटनगर: प्रदेश १ मा निर्माण हुने पूर्व-पश्चिम र वराटनगर-इटहरी वद्युतीय रेलमार्गको वातावरणीय अध्ययन स कएको छ। पूर्व-पश्चिमअन्तर्गत इनरुवा-काँकर भट्टा १०६.५९ कलो मटर र वराटनगर-इटहरी लंक रेलमार्ग २०.१६ कलो मटर लम्बाइको हुने प्रस्ताव गरिएको छ।

प्रदेशका झापा, मोरङ र सुनसरीमा बन्ने २०० कलो मटर प्रतिघण्टाको रेलवेज जम्मा १२६.७५ कलो मटरको हुने जनाइएको छ। नेपाल रेल वभागले वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (ईआईए) तयार पारेको प्रतिवेदन आइतबार वराटनगरमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा सार्वजनिक गरेको हो। रेल वभागले रेलमार्ग निर्माण गर्दा ९० अर्ब दुई करोड ८२ लाख ८६ हजार रुपैयाँ लाग्ने अनुमान गरेको छ। वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा खटिएका वज्र रिकेश चत्रकारले प्रस्ता वत पूर्व-पश्चिम रेलवेजका ला ग ५ सय १२ हेक्टर खेतीयोग्य र १९.६० हेक्टर वन क्षेत्रसहित ६ सय ३५.७७ हेक्टर ज मन अ धग्रहण गर्नु पर्ने बताए।

३३ हेक्टर घनाबस्तीमा पर्ने र ३ सय ५७ घरधूरी प्रत्यक्ष प्रभा वत हुने जानकारी चत्रकारले दिए। 'यो रेलमार्ग पूर्व-पश्चिम राजमार्गको करिब २ कलो मटर द क्षण हुँदै सुनसरीको इनरुवा बजारस्थित जनता चोक छेउबाट काँकड भट्टासम्म पुग्नेछ,' उनले भने, 'काँकड भट्टामा मेची नदीबाट २ कलो मटर भत्र अन्तिम स्टेसन रहने यो रेलमार्गको इनरुवादे ख काँकड भट्टासम्म १० वटा स्टेसन रहनेछन्।' वराटनगर-इटहरी लंक रेलवेज निर्माणका क्रममा १ सय ९३ परिवार प्रत्यक्ष प्रभा वत हुने प्रतिवेदनमा छ।

वराटनगरबाट इटहरीसम्म एक स्टेसन निर्माणको प्रस्ताव गरिएको उनले बताए। नेपाल सरकारले निर्माण गर्ने लंक रेलवेज मोरङको कटहरी, बूढीगंगा हुँदै सुनसरीको इटहरी स्टेसनसम्म लगेर जो डनेछ। पूर्व-पश्चिम र वराटनगर-इटहरी रेलमार्ग बनाउन चार हजार परिवारको ५ सय १२.६९ हेक्टर ज मन अ धग्रहण गर्नु पर्ने उनको भनाइ छ। कम क्षति हुने गरी वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गरिएको बताउँदै चत्रकारले प्रस्ता वत रेलमार्गले झापा, मोरङ र सुनसरीका १८ वटा स्थानीय तह छुने जानकारी दिए।

पूर्व-पश्चिम रेलमार्गले झापाका तीन, मोरङका नौ र सुनसरीका तीनवटा स्थानीय तहका केही वडालाई छुनेछ। सुनसरीको भोक्राहा गाउँपा लकाका ५ र ७, इनरुवा नगरपा लकाको २, ४, ५, ७ र ९, इटहरी उपमहानगरपा लकाको ७, १०, ११, १२, १४, १५ र १६ नम्बर वडा छुनेछ। झापाको दमक शवसताक्षी,

कन्काई, बिर्तामोड र मेचीनगर नगरपालिका तथा कमल गाउँपालिकालाई छुने जनाइएको छ। मोरङको सुन्दरहरैँचा, बेलबारी, पथरीशनिश्चरे, उर्लाबारी नगरपालिका र कानेपोखरी गाउँपालिकालाई छुने चक्रकारले बताए।

रेल वभागले आइतबार वराटनगरमा आयोजना गरेको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनबारे जानकारी गराइँदै।

वराटनगर-इटहरी लंका रेलवेजले वराटनगर महानगरपालिका, बूढीगंगा गाउँपालिका, ग्रामथान गाउँपालिका र कटहरी गाउँपालिकाका केही वडालाई छुने बताइएको छ। मूल्यांकन स कएको भन्दै रेल वभागले आइतबार वराटनगरमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको आयोजना गरेर प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेको हो। सोमबार सुनसरीको इटहरी, मंगलबार मोरङको पथरीशनिश्चरे र बुधबार झापाको बिर्तामोडमा पनि सार्वजनिक सुनुवाई गरेर वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने वभागले जनाएको छ।

भारत सरकारको लगानीमा भारतको बथनाहादेखि मोरङको कटहरीसम्म १८ किलोमिटर रेलमार्ग निर्माणाधीन अवस्थामा छ। आठ वर्षदेखि था लएको जग्गा अधग्रहण भन्ने ववादका कारण रो कएको छ।

श्रोत : अन्नपूर्णपोस्ट, २०७६/९/१

बत्ती आउने-जाने समस्या बढ्यो, के गर्दैछ प्रा धकरण ?

१ पुस, काठमाडौं । वद्युत प्रा धकरणले पछिल्ला दिनमा वद्युत उपभोग बढाउन उपभोक्तालाई लगातार आग्रह गरिरहेको छ । तर, वद्युत आपूर्तिको नियमततामा भने उसले आश्वस्त तुल्याउन सकेको छैन ।

केही दिनयता बेला-कुबेला झ्याप्झ्याप बिजुली जाने समस्याले राजधानीकै उपभोक्ता दिक्क बनिरहेका छन् । मौसम बदलएर गत हप्ता हल्का वर्षात् भएलगत्तै यस्तो समस्या सुरु भएको हो । उपत्यका भित्र र बाहिर धेरै स्थानमा बिजुली आउने र जाने भइरहेको छ ।

साँझमा इन्डक्सनमा भात बसालेपछि फ्याट्ट बत्ती गयो । आयो, गयो अनि फेरि आयो । भात कचम चयो, तरकारी पनि भुट्टाभुट्टै सेलायो, पाटनकी मोनिका श्रेष्ठ भन्छिन्, 'लोडसे डड त हटिसक्यो, यो झ्याप्प समस्या पनि प्रा धकरणले हटाइदिन पन्यो ।'

गोठारकी गृहणी सगुन न्यौपाने भन्छिन्, 'अस्ति राति १२ बजे निभेको बत्त भोलीपल्ट बेलुकी १० बजेमात्र आयो । लोडसे डड हट्यो भनेर ढुक्क भएर बस्नु नहुने रहेछ ।'

कति उपभोक्ता थन्क्याएको इन्भर्टर पनि पुनः प्रयोगमा ल्याउन बाध्य भएका छन् भने कति नयाँ कन्ने पनि सोचिरहेका छन् ।

पेप्सीकोलाका सन्तोष घि मरे भन्छन्, 'बिजुली यसरी नै आउनेजाने भइरहने हो भने इन्भर्टरको जोहो गर्नेपर्ने भयो ।

वद्युत प्रा धकरणले यस्तो समस्या पूर्णरूपमा प्रा व धक कारणले भएको बताउने गरेको छ । तर, २४ घन्टा उज्यालोमा बस्ने बानी परेका सर्वसधारणलाई ५ मनेटमात्र पनि बत्त जाँदा सकस हुन्छ ।

अझ पछिल्लो समयमा प्रा धकरणले बिजुलीको खपत बढाउन इन्डक्सनसहित वद्युतीय उपकरणको प्रयोग गर्न ग्राहकलाई आग्रह गर्दै आएको छ । त्यसमा भर परेर इन्डक्सन प्रयोग गर्न थालेका उपभोक्ता प्रा धकरणसँग क्रुद्ध भएका छन् ।

‘अहिले नै ग्यास चटकै छाडेर इन्डक्सनमा जाँदा भोकै बस्नुपर्ने अवास्था आउने डर हुने रहेछ,’ मोनिका भन्छिन् ।

अघो षत वद्युत कटौतीले घरेलु ग्राहकभन्दा बढी व्यावसायिक र औद्यो गक ग्राहकलाई झन् मर्का पर्ने गरेको छ । वर्षाको केही महिना पनि यस्तै समस्या दे खएको थयो । धेरै पानी परेको र हावाहुरी चलेका बेला लाइन ट्रि पड हुनु स्वभा वक भए पनि सम समे पानी परेलगतै लाइन जानुलाई सर्वसधारणले अस्वभा वक मानेका छन् ।

के गर्दैछ प्रा धकरण ?

प्रा धकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घि सड गत हप्ता हल्का पानी परेपछि वतरण लाइनमा समस्या दे खएको बताउँछन् । उनका अनुसार सम समे पानी परेपछि इन्सुलेशन कम हुँदा लाइन ट्रिप (आफै काटिने समस्या) धेरै भएको हो ।

‘देशभर नै यस्तो समस्या आएपछि हामीले सबैतिर समाधानको ला ग काम गर्‍यो, अहिले समस्या निकै कम भएको छ,’ उनले भने, ‘इन्सुलेसन कम हुँदा लकेज बढ्छ र लाइन काटिन्छ । ठूलो पानी परेको भए जमेको धुलो पखा लन्थ्यो, तर स म सम पानी परेपछि त्यसले झन् वायुमण्डको धुलो पनि टाँ सने समस्याले कटौती बढ्यो ।’

कतिपय स्थानमा सडक वस्तारको काम पनि च लहरेकाले पोल सार्न पनि लाइन काट्नु परेको घि सडले बताए । उनका अनुसार जाडो बढेपछि उपत्याकमा वद्युत खपत बढेको छ । करिब ४ सय मेगावाट बिजुली काठमाडौं उपत्यकामै खपत हुन थालेको छ । कतिपय ग्राहकको घरमा नै लाइन स्वी चड भइरहेकोले त्यसमा पनि ध्यान दिन उनले आग्रह गरे ।

‘अहिले धेरैले आफ्नो घर तथा कार्यालयमा वद्युतीय उपकरणको प्रयोग बढाउनुभएको छ । तर, आन्तरिक रूपमा वद्युत मटरको लोड बढाउनुभएको छैन, यसले गर्दा घर भित्र लोड नधानेर एमसीबी स्वीच झर्ने समस्या पनि बढेको छ,’ घि सड भन्छन्, ‘धेरै बिजुली खपत गर्ने उपकरण चलाएपछि घर भित्रका लाइनको क्षमता पनि बढाउनुपर्छ । मटर र एमसीबी पनि त्यसैअनुसार राख्नुपर्छ ।’

मागअनुसार बिजुलीको उपलब्धता पर्याप्त भएकाले प्रा धकरणले ट्रान्सर्फमरहरूको क्षमता बढाउने कामलाई प्रा धकरणले तीव्रता दिएको छ । त्यसका ला ग पनि ठाउँ-ठाउँमा ट्रान्सर्फमर फेर्ने काम भइरहेको छ । यस्ता प्रा व धक मर्मत र सुधारका काम गर्दा पनि लाइन काट्नु परेको घि सड बताउँछन् ।

प्रा धकरणले यही समस्यालाई सम्बोधन गर्ने भन्दै झण्डै ७ हजारभन्दा बढी नयाँ ट्रान्सर्फमर रा खसक्यो । प्रा धकरणका वतरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालयका अनुसार प्रणालीलाई वशवसनीय बनाउन पनि व भन्न योजना कार्यान्वयनमा छन् । त्यसका ला ग पनि लाइन काट्नु परिरहेका बेला गत हप्ताको सम समे पानी वतरण लाइनमा अर्को समस्या बनेर आएको हो ।

प्रा धकरण अझै हजारौं ट्रान्सर्फमर फेर्ने योजनामा छ । अब मागभन्दा करिब ५० प्रतिशत बढी आपूर्ति थग्न सक्ने प्रणाली बनाउने रणनीति प्रा धकरणले लएको छ । घि सडले सबै वतरण केन्द्रहरूलाई मागभन्दा ५० प्रतिशत बढी क्षमताको ट्रान्सर्फमरहरू राख्न निर्देशन दिएका छन् । प्रा धकरणमा ट्रान्सर्फमरको कुनै अभाव नरहेको घि सडले बताए ।

‘कतिपय ठाउँमा स्वस्टेसनको क्षमता बढाउनुपर्ने छ, त्यसका ला ग पनि धेरै स्थानमा काम हुँदैछ,’ उनले भने, ‘स्वस्टेसनको क्षमता उच्च रहेको ठाउँमा ट्रान्सर्फमर पनि उच्च क्षमताको नै राख्दैछौं ।’

पुरानो प्रणालीले समस्या

प्रा धकरणलाई सन् २०२४ सम्म ५ हजार मेगावाट बिजुली वतरण गर्न सक्ने क्षमता तयार गर्न थप २६ हजार ट्रान्सर्फमर चाहिएको छ ।

‘ वद्युत वतरणको गुणस्तर सुधार्ने कुरा नियमत च लरहन्छ । ट्रान्सर्फमर फेर्न थालेपछि ओभरलोडका कारण लाइन काटिने समस्या घटेको छ । कहिलकाहीं मौसमको वाधा पर्छ, त्यसलाई पनि न्युनीकरण गर्न खोजेका छौं,’ वतरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालयका प्रमुख तथा उपकार्यकारी निर्देशक हरराज न्यौपाने भन्छन् ।

प्राधकरणले करिब १४ हजार नयाँ ट्रान्सर्फमर ल्याएर प्रणाली सुधारको काम गरिरहेको छ । त्यसको प्रभावकारिता भने कमजोर देखिएको छ । स्थानीय क्षेत्रमा लोड बढ्दा धान्न नसकेर ट्रान्सर्फमर पड्कन्छन् । प्रणालीमा पर्याप्त बिजुली भए पनि पूर्वाधारले धान्न नसके त्यो वतरण गर्न नसक्ने अवस्था आउँछ ।

पछिल्लो समयमा बिजुलीको माग र खपत दर बढ्दो छ । मागअनुसार प्रणालीमा बिजुली उपलब्ध भए पनि प्राधकरणले वतरणका लागि त्यसअनुसारका पूर्वाधार बनाउन सकेको छैन ।

प्राधकरणले लामो समयसम्म नयाँ ट्रान्सर्फमर फेर्न सकेको थिएन । यसपटक बलियो र कम चुहावट हुने खालको ट्रान्सर्फमर ल्याएर वतरण प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउने काम भइरहेको प्राधकरणको दाबी छ ।

प्राधकरणको प्रणाली पनि पुरानो छ । यसलाई स्तरोन्नति नगरेसम्म बिजुली काटिने समस्या समाधान गर्न कठिन हुने तर्क प्राधकरणका अधिकारीहरू गर्छन् । यद्यपि, वतरण लाइनमा लोडअनुसारको ट्रान्सर्फमर थप्ने र काठको पोल हटाउनेदेखि ‘मल्टिपल रिंग बैंक’ बनाउने सम्मको प्रयास सुरु भएको छ ।

अहिले बिजुलीको वतरण संगल लाइन सस्टममा आधारित छ । अब त्यसलाई डबल लाइन सस्टममा रूपान्तरण गर्न अत्यावश्यक रहेको कार्यकारी निर्देशक घिसड बताउँछन् । यसका लागि काठमाडौंमा काम पनि भइरहेको छ ।

प्रणालीलाई वश्वसनीय र प्रभावकारी बनाउन 'मल्टिपल रिड बैंक' को अवधारणाअनुसार पूर्वाधार निर्माण भइरहेको उनले बताए । एक स्थानको सबस्टेशनमा समस्या आउँदा अर्को सबस्टेशनबाट लाइन दिन सक्ने गरी यस्तो रिड तयार गरिँदैछ ।

लोडसे डड व्यवस्थापनसँगै प्रा धकरणले बिजुलीको गुणस्तर र सुरक्षालाई प्राथ मकतामा राखेर काम अघि बढाएको कार्यकारी निर्देशक घि सडको दाबी छ । हाल उपत्यकामा व भन्न स्थानमा नयाँ सबस्टेशन निर्माण भइरहेको छ । यो काम स कएपछि एकातर्फबाट लाइन काटियो भने अर्को स्टेशनबाट लाइन दिन सक्नेछ ।

वतरण लाइनलाई उच्च भोल्टेजमा लैजान पनि प्रा धकरणले काम थालेको छ । अहिले ११ केभी र ३३ केभीमा मात्रै वतरण भइरहेको लाइनलाई १३२ केभीमा लैजाँदा उपभोक्ताले गुणस्तरीय बिजुली पाउने प्रा धकरण बताउँछ । हाल नेपाल एक सय ३२ केभीको प्रसारण लाइनमै निर्भर छ । यस्तो अवस्थामा काठमाडौँमै बाहिरी चक्रपथमा २२० केभीको प्रसारण लाइन निर्माण गर्ने योजना छ ।

श्रोत : बिजखबर, २०७६/९/१

मध्य मरस्याङ्दी जल वद्युत् आयोजनाको वद्युत् उत्पादन घट्यो, अझै वद्युत् उत्पादन घट्ने

काठमाडौं । मरस्याङ्दी नदीमा पानीको बहाव घट्दै जाँदा मध्य मरस्याङ्दी जल वद्युत् आयोजनाबाट २५ मेगावाट वद्युत् उत्पादन घटेको छ । बैँसीशहर नगरपालिका-१ दलालमा रहेको जिल्लाको पहिलो ७० मेगावाट क्षमताको सो आयोजनाको उत्पादन ४५ मेगावाटमा झरेको छ । आयोजनामा ३५-३५ मेगावाट क्षमताको दुई वटा टर्बाइन रहेका छन् । आयोजनाका प्रमुख शवकुमार शाहले भने, 'पानी कम भएकाले मङ् सरको पहिलो साताबाट वद्युत् उत्पादन घट्न थालेको र अझै वद्युत् उत्पादन घट्ने क्रममै रहेको छ ।' सन् २००८ मा रु २७ अर्ब २० करोड लागतमा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको थियो । यसैगरी ५० मेगावाट क्षमताको मा थल्लो मरस्याङ्दी 'ए' जल वद्युत् आयोजनाको वद्युत् उत्पादनसमेत घट्न थालेको आयोजनाले जनाएको छ । मरस्याङ्दी गाउँपालिकास्थित भुलभुलेमा आयोजनास्थल रहेको सो आयोजना करिब १६ अर्ब रुपैयाँमा निर्माण सम्पन्न भएको थियो । त्यस्तै पाँच मेगावाटको सउरी, ४।४ मेगावाटको राँधी, तीन मेगावाटको मदिम करापु र २ मेगावाटको छ्याङ्दी आयोजनाबाट समेत बिजुली उत्पादन कम हुने क्रममा रहेको बताइएको छ । मध्य मरस्याङ्दी, मा थल्लो मरस्याङ्दी 'ए' र यी आयोजनाको बिजुली राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोडिएको छ । रासस

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१

मा थल्लो कालंगागाड एक वर्षमा प्रसारण प्रणालीमा जाे डने

मा थल्लो कालंगागाड एक वर्षमा प्रसारण प्रणालीमा जाे डने

जल वद्युत बझाङको कालंगा बे सनमा निर्माणाधीन मा थल्लो कालंगागाड जल वद्युत आयोजनाले अबको एक वर्षमा वद्युत उत्पादन सुरु गर्ने भएको छ । सानीगाड हाइड्रो कम्पनीले निर्माण गरिरहेको आयोजना २०७७ मं सरदे ख प्रसारण प्रणालीमा जो डन लागेको हो । संरचना निर्माणको काम ७० प्रतिशत पूरा भएको आयोजना प्रमुख सुनिल रेग्मील बताए । उनका अनुसार बाँध क्षेत्रको काम ८० प्रतिशत स कएको छ । मुख्य सुरुडमा पनि ९० प्रतिशत खनिएको छ । अ डटसहित ८.१३७ कलो मटर सुरुड ७.४ कलो मटर खनिएको उनले बताए । 'सुरुडको प्रगति राम्रो छ,' उनले भने, 'बाँकी रहेको ८३९ मटर सुरुड माघ दोस्रो सातासम्ममा पूरा गर्ने गरी काम गरिरहेका छौं । ' आयोजनाको १२ सय मटर पेनस्टक पाइप राख्न सुरु गरिएको छ । वद्युतगृहको भौतिक प्रगति ४० प्रतिशत छ । वद्युतगृहमा जडान हुने उपकरण माघदे ख ल्याउन सुरु गरी चैतबाट जडान गरिने कम्पनीले जनाएको छ । संरचना निर्माणको काम पूरा गरेर आयोजनाबाट २०७७ मं सरदे ख वद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । आयोजनाबाट २०७७ असारदे ख उत्पादन सुरु गर्ने ता लका भए पनि भौगो लक वकटता र सुरुडमा दे खएको कमजोर भौगो लक अवस्थाका कारण प्रभा वत भएको कम्पनीको दाबी छ । आयोजनाले उत्पादन गर्ने वद्युत १३२/३३ केभी बलँच सबस्टेसनमा जो डनेछ । सबस्टेसनसम्म आवश्यक प्रसारण लाइन कम्पनीले निर्माण सुरु गरिसकेको छ । प्रसारण लाइनकाे ४० प्रतिशत काम स कएको छ । ६ अर्ब ३२ करोड रुपैयाँ आयोजनाको लागत अनुमान गरिएको छ । आयोजनामा माछापुच्छ्रे बैंकको अगुवाइमा ८ बैंकले लगानी गरेका छन् ।

